

ცესკაძე

1858

დამამუშავრი: წიგნი მეოთხეტი.

ქ. ტფილისი.

კეცესელისი ცინოგრაფიაში.

დიანას შეფუთიში.

აღრე აღიონს განვლო ვაჩია
ზე ოღოძმისა; ცივრითა ჟაჩია
მუხნით გამოვრით ზე მოვეყნა
ვიდით ვიღებდე ცისა ციადსა.
მერე გამოვრით ვცდიით დიანა,
ვისაც შეხედავს მოუდებს აღსა!
მას მოესვია ზევესის ხსია:
ეროც, ამყრნა ზე ნიძითა დასი;
სამითი ისმის მათის ფრთის ცემა,
ვინცა იხილავს მათ მიეცემა
გულთა ღებნა. ფრთითა შრიადითი
გამოვმარონეს, ზე ასვოდგოთ
წყროთიანსა აღვიღსა სამოს,
დავქო ნეტო მადლობა ოღოძმით,
ფრთხელ მოხარია ვცდი მცხინვარე.
ამა გადმოხდა, მუხნით დიანა,
აღმკუთა ნაზად პირად მზიანი,

წათვლიანა, ზეჟარებო რსევით
 ჰ განანათლა ივერთა არე.
 მუნ შეყრილ იუვნეს ტყუილად მომთაყუნა
 რომელით მოუკლავსა მოკლავსა ცულნი,
 ივერიელთა მნათობნი ქალნი,
 მამრიოვანნი, მადიდებს ღარნი; —
 ღაანას სხე მათ რა ახილეს
 მივიდეს ნაშთი მიესხლამნეს,
 მრქეა მათ ღაანამ საღმრთო ღამიღლით
 „გაქმეს ნაშა ცანი შირი მზიანი,
 „დღეს თქვენთან მგებავს შვევა სვიანი,
 „მე გიმასმინდლოთ თლიშმის ხილთი.“
 მწრავლად ამყრმა ქუშ დამწვია
 სადაც ყვავილია მას გაყშლითა:
 ვარდი, ზამახი, ღიჯიანა, ია,
 მოყვნილია, სდის სურია ღია,
 მას ზედა დასხდეს იგი მნათობნი;
 იადონის სმით მოუთიგან მკობნი;
 შეაზვდნ სდგას თქროს შანდალი,
 რაა გვონია რომ მას ზედ ვთიოს?
 ვერა ხანთი მას ვერ ედროს.
 სიყვარულია ანთია ალი!
 იუვნეს შვევასა ჰ განცხრომასა,
 ჰ სიტკბოების მსყურავდეს ზღვასა,
 ციურთა დასი მათ მსახურებდეს.

როს ნეკტარითა განმხიარულდეს
 მაშინ დიანამ ყხმთ ამყრსა,
 სიტყვა რაჲმე ყურს უჩუბრწყლთა,
 მოიქცა ამყრ იმყრა ფიადო
 ცაღის გელთითა, მეორის გელთით
 ნეკტარით სავსე სურს სვედლია,
 შეასვა ყველის საღმრთოჲ აღთ
 ფიადის ღარად ნაშისა ქცევით.

„ამ ღობინს თუღოი სარ, დიანამ ზმანა
 აწ კვალად იამე,
 სოფლის სიამე
 მერე მოგახსენოს ამყრმა ნანა.

შესვი გაამოს!
 „ნეკტარ მეს რაღა სურს ამა სოფელისა
 რაჲმელმა ივინა,
 ეს ჯარდის ვინა
 შესვი, რასოვს ჰყარამ ზრთლისა ყელისა.

შესვი გაამოს!
 „ფიადოვ, ფიადოვ! სავსე ნეკტარით
 ვინ შესო ფიადო.
 მეს გტრუადო

გყუთი ვოდილი, სურვილის აღით.
 შესვი გაამოს?
 „გენერას ღარია მნათობა ესე,

ნაციუთი გეზულო,
 შვენგბით სრულო
 შესვი ეს ფილა, ზღო დამივსე?
 შესვი! გაამოს!
 „ხმა იადონისა, ელოთ შიგარისა
 გაქუს, შენი სხე
 არს მნელი მასე,
 ვინც მას გეზმას ვაჲ იმის პრადოსა?
 შესვი! გაამოს!
 „ტრედხავით ჟმანკო ნიავეზი ნაზო,
 ეცუოდა ფრთოსანი
 ტკბილად სმოსანი
 შესვი! გაამოს!
 „დინას მკოსანი წორჩსა გამკობენ
 შენ ცოყროთ დარსა,
 ჰაეროვანსა,
 იამე დმერონისა შენ გტრუფალოებენ
 შესვი! გაამოს!
 „ახელო ნელადა შენი მაგნაჟური,
 შესვი ეს ნეკტარი,
 ვაყლით იხარი
 აჲ ვისლა ვხროლო მსწრაფელ ჰყო აესყუნა?
 შესვი! გაამოს!
 „ან იკონე ია სპოთიხის არეს,
 ზ ან ნაზა ვარდი,

გულისა დარდი
ვისა შეხედო მსწრაფო განუქარდეს?
შესვი! გაამოს!

„შესვი სიტკბოება არ დაეცაო.
აქ შენებო ნარნარი!
არაგინარი

რომელი ანიაო სიტოტბის სიო.
შესვი! გაამოს!

„ხარ ნათელი მოსილი, გუელ ღმობიერი,
შენ ეკატონავ
შმა სვერ გიბედავ.

შენს ქებას ვერ მიგვდება თუმცა ვარ ციური
შესვი! გაამოს!

დაგვიწყებია შენთვის ლეყლი?
აღარ მოიგონებ
აბა ლესყლი

„ველოდ ჰეშირე მახელიო მარხისაებო.
შესვი! გაამოს!

რა რომ სრული იქმნა შეგულიში მათი
ერთობ წარმოსდგეს სურვილითი მივრადნ
ღ მოახსენეს მადლი დიანას:

„ვინ ღირსა თქვენსა ესთა წყალობას
„მზეთა მზედ ხარ ღ ჩუქნი მნათი
„ველავც განახარე თქუქნი შეგადნო

«იყო ნასაცა მიუწინარე,
«მანცა განამზგოს ეს ჩუწნი არე.»

ს. დაშაძე.

ეს სემით დაბეჭდილი ლექსი «დიანას მეჭვლიში»
მივიღეთ ჩუწნის თანამშრომელისგან შექვლიშის
წიგნით:

უფლო მეღატაკო იგანე კვექსელიძე,

მოწეაღეო პელწიუვე!

გთხოვთ ეს ლექსი: დიანას მეჭვლიში, დაბეჭდით
სოლომან დაშაძეს «ცისკარში» ყველასგან ღვა-
წუბუხს ჩუწნით. იქნება ამ ლექსის შედგომი,
ესლა მაინც მოვიგონოთ ის უაღრესი საწყაღი.
ჩემს მახლობელს ნათესავს ეზოვა მ. მ. ეს ლექსი
თავის ქაღალდებში, რომელმაც დასაბეჭდოთ მამცა
ქ მეც თქუწნოთ გამამაგზანა: თომეც მშვენი-
ერს ქანთველასუ დაწედილი დაშაძისგან.

1832-სა წელსა, უცაქმა საგანმა განადგომა
სული სოლომან დაშაძისა ქ იმისათუხ იგალობა
ტბილად: გაუჩნქნელს გაზაფხულსუ, მშვენიერი
წაღვოცის თაღანს ქვეშ, სადაც ამ დროს ვისა-
ნუღებდით ამხანაგები.

თ. აღ. ვახ. მე ჟ. თბედიან...

თ. აღექსანდრე ჭავჭავაძისა.

მოს გიუვანდი სუნიანი შეუვანებულსა,
 ზე სიცოცხლე მაშინ მიდიდა ძუნიად.
 შერთან შენით, შერგან შეუვანებულსა,
 მქონდნენ დღენი უკვდავების მადინად.
 შენ განგშოიდი ღვინა შგება საიგე
 გველა წაიხდა ნანვად მჩიომია მე,

მოს გიუვანდი თუ გოქვა ნივთი უოველნი,
 ისწავოდნენ ჩემის გულის თნობასა,
 ნაგრიცა დილეულად მქოლელნი,
 შენგნით მომანთ მბეჭდნენ ნეტალებასა.
 შენ განგშოიდი.

მოს გიუვანდი ცისაც მანათობელი,
 სხუა საშია მტემდა შანაგანდელსა,
 ღმერთ მაისი მედგა უცვალებელი
 მაკად გადღათ რე სამხასთა მეროსველსა.
 შენ განგშოიდი.

მოს გიუვანდი მაშინ შენდა სამკობლად,
 ზეცის მუხნი ჩამბეჭდიდენ მე ყუქსა,
 ლექსნი თხუღნი მომეწითოდნენ უშინაშლად,
 გონებასა შენოჲს მოცალეხულსა.
 შენ განგშოიდი.

ზოხ გიუგანდი ჩემად სააშეუელად,
 შინაშენველობდა თუთ ძალიცა უგანძობი.
 თვალ დახშულსა მეოჟდი შენდა მხედველად,
 საშეუელის სიტყვით კელის შემწეობი,
 შენ განგშოცდი ღვინა შგება სიამე,
 ეველა წაწხდა ნანგადა მჩჩოშია მე.

განგებულება.

ხოლო ღმრის შიშისთვის ანტონის მიუყენებამ სიონთუნისა, გამოვიდა გარე, მხალველმან გერ-
მხალა ზე ზედა მიეცემა მას, ზე იწუო უწყალოდ
ცემა. მასი, ზე მჭადკათა შეუძესნა მანგარიცხის
იგი მშესესნა ჭბაღნი, ზე უფლად ზე შე-
უნი იგი სახეა სისხლითა შებდალა, ხოლო გერგან
იკადრებდა მისთვის თხოვასა უბმანა მღაგანსა
დაწუნა წიგნისა ათბაგის ბეჭის მიმან ზე მიეღა-
ნება ქალისა მის ზე განგათხუა ზე დაშესჯა მისი
მსჯულისაშებნ თვისასა.

წერილი იგი მისცა სახლას უბუცესსა თვისსა ზე
წაბრანა ასული თვისი ზე მიავლანა ახალციხეს
ათბაგის მიმანთ. ზე ვითაცა მიავლეს მალაქსა
ათბაგისასა. შეგადა ვიცა იგი ზე მიატეა წერილი
წამადგენელმან სიონთუნისამან. ღმრის წინაყიხს
ბეჭმ წერილი იგი ზე შებდა ქალსა მას. მწუხარე
ქმნა ჟრად: გარნა უფონოვბდა დაუტყესა ჭაღის
კეჟლისასა, უბმანა წაწყურება ქალისა მის ზე
დაწყობილება ციხესა ფონჩხისასა ზე მუნ ცეა მისი,
გიდრეზიან განიკითხოს.

მამან ციხის თავმან წაწყურება ქალი იგი,
შებნდჳილა ზე დაუდგანა მცესელნი ზე ეწილა
5.

უცმა ქალი უჩინეს მსახურად მისდა, იგივე მშენ-
ნიეკის ხახის მქონებელი.

ათაბაგმან შეეკიბრა მსახურნი თჳსნი, რომელ-
თაცა უბნა განკათხუა ქალისა მის ზე განჩინება
კანონთა მათთაებრ: ზე ვითარცა დასწდნენ მსახუ-
რნი იგი ჩინებისა ზე წესისებრ მათისა; მოაღეს
ბეძანება ათაბაგისა ზე წადიეთხეს. რომელსა წერი-
ლ-იყო ესრეთ:

ათაბაგი ბექა, მოგაწერთ თქუენ მსახურთ შე-
კებალებსა; რომეთუ მესხთა მოგაძნა ანტაგანს,
მოუგლიანებეს ჩემდა განსაკითხად ასული თჳსი
სითიხათურ, ხოლო ჰსძალი წუნანის ედისთავისა,
რომელსაცა მოუყლავს შემდეგ ჯგანის წედისა
ქმარი თჳსი რასან მახვალთა, ბაძებთა დანის
ედისთავის მას ეამაბეგისათა, რომელთა ცბიერებითა
თჳსითა მისულ აქს ზაღაცსა მისსა, შემოხსელია
მონაზონების სქემისა: ქალი იგი აქს დაცულ ბე-
ძანებთა ჩემთა ციხესა ფოძჩხასსა; ამისთჳს
თქუენ თანამდებ ხანთ, განიკათხოთ იგი მკაცრის
გამომავლით ზე კანონთა ჩემთაებრ განჩინოთ
სახველიცა მისი. ხოლო უკეთუ იხილეთ საჭიროდ
საქმას გარეოებისაგამო მოწოდება დანის ედის-
თავის მას ეამაბეგისა, მაშინ სახუდითა ჩემითა
მიუწერეთ ფადალას მოვლინებაჲ მისა თჳსისა:
შეკმალეთ ყოლითუნი უბიროდ ზე ს.წმინდით დამა-
ნებასა ზეოთბაღისას ზე მისცემდეთ შესაბამისა ხა-
დისისა მისისა უოჯელსავე სასმადებასა.

ათაბაგი ბექა.

შეშვეს უბედურეს მოყვანა ქალისა მის ზ წად-
 ღვანება წინაშე შეკრებილებისა მის: ზ ვითარცა
 შეკრდა ქალი იგი, ჯერისებრ თაყუანისცა მათ.
 მაშინ ჰკითხვიდა შთაჟუღი ზ ერეოდა; ასულთ
 მოგვრის,ო, დამსათვს ჰუგ ესოდენ მოსაუფრებელი
 ღიდებულისა გვანასა შენასა საქმედ ზ იქმენ კაცის
 მგუდელ? დამ იყო მაიმუღებელი ამისდა მამართ
 მიხეზა? თანამდებ-ხართ უოგველივე თვთოუღლად
 აღიარო. მაშინ სითისათუნ მსტქვა: მე წამოდგო-
 მალი წინაშე ამის შეკრებილებისა ზ სამსჯავრომსა,
 შაჩუთნებელასა სინადისით ზ უშიშანის გუღათ
 აღვიარებ, დამეთუ მე ნამდვილ ვაკ კაცის მკალელ,
 უკანონოდ ქონწინებულის ქმნისა; გაცნა ანა
 შემკაცბი თავისა თვისა ამისთვს ანცა თუ მცირედ
 დამნაშავედ, შაჩუღლად ამისთვს: დამეთუ მამამენ
 ჩემან კეთილად უწყოდა, დამეთუ მე სიუქმადგან გე
 ჯმნალ-გაუყვ მეუღლეებას განზნახვსაგან, ზ შეწინუ-
 ლამ:ქუნდა თავი ჩემი ზეცისა სიძისადმი, ზ გველო-
 დი აღსასტუმრსა მამისა ჩემისასა, დამელისა შემ-
 დგომად წაგვადოდი დედთა მონასტერსა ზ ვიქმ-
 ნებოდი ერგატას; გინადგან მანადის გაწყვიტაქცე-
 ოდი წანადიდებათგან მამისა ჩემისათა ქმნის შეკ-
 თვსათვს. მეორედ, დამეთუ მე ანა დამ გუწყოდი,
 ოდეს დანის ერისთავის მედ უამანბევ, შემოსილი
 მონოზონთა სქემით, მჩემებელი მოწულებას თხოვასა
 ვადიან ეკვლესიის განახლებასათვს ზ მოსწუდი
 მამისა ჩემისა. შეწენ წებუღა-იუო თვთ მამისა ჩემი-
 ხაგან შალატსა ჩვენსა ზ დიდგრომილ დედთა

შეაჯიღა ნებისთავი მამისა ჩემისათა, რომელმანცა ცბიერებითა იჩემა ზეცადის მომდევნებასა ღმერთ-
 ცაობისა გამოცინება ღმერთელმანცა ამათუ მძენ
 შე, ამაყედ შე ვალნი სხუანი მხილველნი წინა ღმ
 თუთ მამაცა ჩემი განცუფრეხელაჲყუნა ღმერთელთა
 შეიწუხეს თავითა თუხითა თუხს ჭოლოდით იგი
 მოწყენულსა მას წმინდასა ომეოცესა მომდევნად
 ღმერთელ მამად; მოგახსენებთ, ამათუ მძენ
 მსახურელსა ღმერთთა მისთა ზეცა ღმერთმანცა
 წმინდათა საიდუმლოთ მიღების თუხს, მწადოდა
 მისდა აღსაყდრის თქმა ღმერთსა ჩემსსა
 ეკლესიასა წინაჲდ მისი ღმერთსა მიეცა ზეცა
 ჩემი; სოლო ჭაზნი ესე ჩემი წინაჲდ გამოუცხადე
 მამისა ჩემსა, რომელმანცა აქო იგი ღმერთსა
 ნებაჲ ზეცისა მის თხოვნისა წინაჲდ თუხს ღმერთ-
 დგნად უოჯისა ჩემისათუხს. ოდეს მიველ ზეცა
 მასთანა გამოუცხადე სუტელი ჩემი, მამინ ზეცა
 დგა იგი, ჭაგონებდი მიველ აღსაყდრისა განწე-
 სებულთ ღმერთთა წინაჲდსა ღმერთსა ზეცა
 მოწაჲდ წინაჲდ სუტელისა მამისა, ღმერთსა
 მან დახრწა კანნი, მუის მომდევნელმან წინაჲდ ჩემსა
 მუხლთანა მიველა კელი ღმერთსა, ზეცა
 ამა ამა მონოწონი, ამაყედ სუტელითა ჩემითა
 მოსწული წინაჲდ, მამ მუნებუნის ერისთავისა,
 რომელმანცა ეწოდების ზამბეგ, მიველ იგი კელსა
 ჩემსა მეუფელად თუხდა უოჯისათუხს, აქ მლით უკუ
 ჭაგა მან დროდ ჩემთანა გამოცხადებისა სუტე-
 ლისათუხს, ღმერთსა დაჰსმინა სხუა ღმერთსა სამ-

ფრუჩონი სიტყუანი; ზომლისა სმენასათანა განგედ
ცნობათა თვსთაგან ზე მიუცდილებელსა წაწუმენდი-
ლებასა შინა მიცემულად: აღვიანებთ თქუენ ზე ციფ-
ტეულნო მს ჟელნო! დამოთუ დაცვსათვს უბაწო-
ბასა თვსისა ზე განწინებისათვს კელთაგან მძნგა-
ნისა მას კაცისთა ვაქქე: დამოთუ მე ვამდეგ სად-
ნთოს უაღსა, დამოთუ უკეთუ იგი დაიძახებვდა
გამდეგელსასა აღვიანებისმული გულისათქმისა თვ-
სისა, ზე დამოცემებდა მაშინ უბაწოდ, მივსცემდი
კელსა ჩემსა ზე უოთოდცა იქმნეოდა ქმანი ჩემი.
ხოლო უკეთუ დამეძახნა ვამადელად მსახურთა ჩემ-
თათვს, მაშინ იქმნებოდა იგი მათმიუდ თუცა მო-
კლულად. განა იჭვ იგი ანა მაიქიდებოდა. ამისთვს
უამანბეგ ამბოზს მიუო კელთა ზე აღიდგა, განადო
განნი: მაშინ კვლადცა დავსმანე ზე ვაქქე. ნათმიცა
მან მსთხოვოს თავი ჩემი მამასა ჩემსა, ზე მეცა
გამოუცხადებდი მას ზედა თანხმომასა, ხოლო იგი
შეასვე განსრულ იუო მუნათ გამოგედ და შეგედ
სახლსა თვსსა ზე გეცა ცხატსა, განწიდა ენთს უამ-
სული გედან დავადე შიშითა მით. მესამედ, დამე-
თუ თდეს მამასა ჩემსა მოუვიდა მოციქული წუნა-
ნის ეწისთვს იოსებისა, ზომელია მსთხოვდა მას
თვსისათვს ცოლად თავსა ჩემსა, ხოლო მამამან
ჩემმან განმიცხადა მე ზე მე ანადამ მიუვგე, ნანგე-
ლად ამისთვს, დამოთუ მე ანა მსუწდა ქმნის შეწთუად,
ხოლო მეოწედ ამისთვს, დამოთუ მე მაქქნდა ფიცა
მოცემულ უამანბეგისა მასთანავე მოუვიდა წეწილი-
ცა უამანბეგისა, ზომელია მსთხოვდა თავსა ჩემსა,

წეწილი იგი მომიჯლიან შე შამან ჩემს. ძაღვსა
 ზედა დაესწკრე, წათამცა შეკრთოიგი ზე კვალდცა
 მიუქცოი იგი მამასა ჩემსა. ხოლო მან წაწვიტხა
 წა წაწყნად იგი ჩემს, მუას შემოვიდა ჩემსა
 სიხანუღლით ზე მამადლობდა ღმერთსა თანკმობისა
 ჩემსათვს; გაცნა მთხოგდა ღაუცხრომელად, წათ-
 მცა აღმეაწებინა, მიზეზი უმადბეგის შეკრთუხედ
 თანკმობას გამოცხადებისა: გმტყუო ტეშმადიტსა
 წამეთუ შე უკეთუიტა შეკრთო უმადბეგ, მაშინაც
 გეწეოდა სწადელსა თვსსა, აწამედ შეუქსა ჯა-
 გუბდი მზაგებებისა მისისათვს ზე იგიცა მასვე
 სსუიღლით იქმნებოდა ჩემ მიერ დაჯაღდოებულს,
 ვითაცცა იქმნა ქმარი ჩემი ნასარ მამასა
 ჩემისა მიერ იმულებულმან, უოველივე თვთოეულად
 აღუაწე, წამცა ჰყო უმადბეგ. მაშინ მამა ჩემი
 აღბორგებულსი შევედრედა მე. წამსათვს მასვე ჯამსა
 აწა გამოუცხადე. ჰგონებდა ჩემსა მასთანა იწმოს
 სიუტაწულის კავშიანის ქონებასა, ღომელსა ზედა
 მე დაგაწმუნე იგი. წამეთუ სსკა აწა ვითაწმე
 სიუტაწულის, აწცა წინააღმდეგი ჰსჯულისა მიზეზი
 აწა იუოწა ჩემს შოწის; კვალდცა აწა დასცხ-
 რებოდა მამა ჩემი წისხვისაგან, წაწაგლინა მო-
 ნანი ქალქად უმადბეგის მოუგანებად, წამეთუ
 ჰუტცგიდა, წათამცა თავი მოკვეთოს მას შეუწადცხ
 უოფასათვს ზალატისა თვსისა ზე მონაწონების სქე-
 მისა: ხოლო მე მამაგლიან დედათა მონასტეკსა
 კოლას, ზე უბრძანა იდუშენიას დამაწხუად ჩემი ვი-
 დრე მიიწოდებდეს. აწა მწაგაღთა ჯამთა შემდეგ

მოუგვიღებ იდუმალიანს მამისა ჩემისა წერილი, რომელ-
მცა მან განმადონ მე ქიანებისათჳს ნათესა
ზედან, მე მივსწუგე წერილი მამისა ჩემისა ზე მხო-
სოე მონასტრად დატყუებამ ჩემი ზე ნათესა ანა
გვეძულებინე ქმნის შეკრუსთჳს: გაძნა უოგელივე
თხოვამ ჩემი გაცემიქცეულობა. მეოთხედ, ნამეთუ
ოდეს ჯგარი დატყუეს მე ზე ნათესა ზე გამოვე-
დით გველესიით, მაშინ მან სიქდულისა მხატვრისა,
ნამეთუ ან მხოვამ მან ჩემზედან დრომ. ვინადგან
მე უარ გვეყოფდი შეკრუსა მისისა ზე მადლიანა ფა-
შაძებგ ვეუდუდე: ან შეუკ მადებს მე ამისთჳს.
მაშინ გვადანა მტკრთველმან სიქდულისა მისისა
მან მოვჭყალ იგი. ან ნებისა თქულისა ზედან დამო-
გვიდების უოგელივე მკვედნა ჩემი. მქმნით იგი,
ნათესა ითხოვდეს ნატოსნება ზე სუნდისი ზე თუ
მსჯულობა.

უოგელი ესე მოასმინეს მსაჯულთა ზე მდივანმცა
დაძსწერა: გვალადცა უბრძნეს წყუენამ მასა ცი-
ხესა ზე დაცუამ, გაძნა ანა ესრედ მკაცრად. გო-
თარცა ზარგელ იუო, ანამედ შესაბამის ნატოვით
ზე უკეთუ ინების გარეთ გამოსვლა ზე მოხილვა
ნათესა ანა დაბნეოლონ ვადრე გარდწეუტმდე
მხუზნდისა მისისა. გვალადცა უბრძნეს მიუკნა
მეუენადისა, ნამედმანცა მკუენოს ნაბრძიდნა
წუდულთა მისთანა; ციხისთჳმან ზე მცესლთა წა-
ნაიუენეს იგი ზე იუო ციხესა მას.

ხოლო ანტავაზ ადგალით ზე მოკლებული მხო-
ლოდ მობაღისა ასულისაგან ზე მომკონებელი

უწყადოდ გქსმის მისის ზე შედგენის სისხლათა ასულისა თვისათა. შემდეგ ანა მანუღათა ქამთა გადმოცუდა. აწუეს ამისთვის ათაბაგსა ბუქას, რომელმანცა შემოიკნაბნა მანვალნი დაჯგუფდნი თვსნი ზე თვთ მესხთა სამთავროსანი, ეზასკონოსნი ზე მდგდელნი ზე უოგელნი სასჯელიერო კრებულნი ზე დაუღეს სასაფლაოსა წინაშეთა თვსთასა ბანასა. აღწერეს უოგელნი საუნჯენი მისნი, რომეთუ იყო იგი მდიდარ ფრიად, დაბეჭდა ათაბაგმან ბეჭდითა თვსითა ზე დაადგინა გამცემელი ქქსმანისა მის, ხოლო თვთ წაქმოვიდა ახალციხეს.

ფოქჩისა ჰსცხოჲრებდა, რომელამე აზნაუშთაგან სახელით ბეჟან, ისილა მან სითხათურისათანა მყოფი მოახლემ, რომელსაცა ეწოდებოდა ღია ზე ჰსთნდა იგი ფრიად, ამან ჭაბუკმან უწყს მხოვს ქამთა დაასთანა საუბრისა ზე იქმენ ისინი ურთიერთისა მიჯნუჲდა, ამან აღუქა, მათა შეერთოს იგი ცოლად; სითხათურ ანა მამე უწყოდა ამისთვის; ერთსა მთუჩინისა დამესა შეექცოდა ცახესა მას მყოფსა წალკოცსა, მივიდა ზე დაჯდა ვანთა ბუტკთა შოწის მდგომარეს სკამსა ზედა, რომელი იყო ახლოს ზეჲდისა. ესმა კმა ორისა შეტუჲსელი, რომელნიცა უბნობდენ სიუჲრუღლიანის აღერსათ სითხათურ მიეხლა ზეჲდესა ზე დაუდვა სასმენელი ჰსცნა უოგელთაგე საუბარი მათი; ხოლო ანა მამე გამოუცხადა ამისთვის ღიას. გადნა ჯეჲ ანს ჰსთქუთ, რომეჲ ბუნებამან აღცუენა მის შოწის მამაკაცთა ხეჲრუღლი, ჰსცნდა, რომეთუ შევიდა

მის შოწისცა შუნი ღიას შიმატ ჭაბუკის ბეჟანისა
 თჳს. მეორეს დღეს ჭიოთხა მან ღიას, აწაგინ აწსა
 ახლოს ციხისა მის მცხოვრებთაგანა, ღომელსა
 თანაცა შეაძლოს მან დროისა განტაკება? მაუ-
 გო ღია, აწს აქა ჭაბუკი შუწნიეწ: აწნაუნი,
 ღომელსაცა უწოდებენ ბეჟანს; ჭაბუკი იგი აწს
 მეტნიეწ მწაგულთა საქმეთა ჭ შუწნიეწად დამკუ-
 ტელ საწკაგთა, უკეთუ მიბწწანო, მოუწოდო მას.
 უბძანა სითხათუნ მოწოდებაჲ მისი; მაშინ წა-
 ვადა ღია ჭ მოუწოდა ბეჟანს: ხოლო იგი აღსდგა
 ჭ მოგადა შესწუმან ბეჟან სითხათუნისა შიმატ
 თაყუანისცა მას, ხოლო ქაღმა უბძანა დაჯდომა
 ჭ ჭქქა: უწითა თქუწნ საკრავის დაცუწ? მაუგო
 წე! დედოფალ გუწუი ჭ მიწეო კელი საკრავსა
 ჭ იწეო შუწნიეწის კმით გაღობა: სითხათუნ
 მსმენელი მისი ღმობიეწ იქწნა ჭ მომგონებელი
 დიდებასა თჳსისა ჭ აწ მხილველი უბადრუკებისა
 დასთევდა თჳსათაგან ცქეწლთა ჭ განვიდოდა
 ცნობათაგან: ამასთანავე სათნო უწინდა მოწწწაყუ-
 თობაცა ჭ ჭეწოწნება ჭაბუკისა მის ჭ ეტყოდა
 ჟწიადსა შადლობასა: ხოლო ბეჟან მწუხანამდე
 მეოფე სითხათუნისათანა წაწვიდა სახლსა თჳსსა.
 მაშინ სითხათუნ მიუწოდა ღიას ჭ ჭქქა: მე შე-
 ვასწავე სახისაგან ბეჟანისა ჭ მოძწაობათაგან შე-
 ნთა, წამეთუ აწს შოწის თქუწნსა ჯათაწამე სა-
 ჭუწლი სიუწაწული ჭ გუწუი ესეცა, წამეთუ ხაწთ
 უწთიეწთისა მიჯწუწნი, ვათაწცა მე თჳთ მესმა
 გუწინ საუბაწი თქუწნი მეწინის ციხის მცუწლთა-

გან, ნუ თუ საცნაურ იქმნეს ზ სხესმდ ჭგონონ
იგი ზ იქმნეს მოსაუიგებელ ზ საკიცხელად ჩედა:
ამისთვის გაშინებ, ანუ დაუტეო ესე ჩემთვის საუბა-
დრუო ქცეუად, ანუ აწვე განმეოლდე, დაძეოთ
ვერთავს ვადებ ესე ვითაჩისა მხლებელსა ყოლასა
ესმა და ესე ღიას სითისათუნის მიემ, დაჭმუნდა
ფრად ზ ვეჩადა მიუგო. ესე დაუტეოთ ზ მო-
ვიდეთ მიწველსა ჭამასასა.

ოდეს ანტავას წადგზაჯნა უმადბეგ შამისა მი-
სისა ფადალას მიმადთ დანს, ზ ყოველავე აწესა
შის მიემ ქმნილთა მოქმედებათათს. მაშინ ფადალ
მცნობელი ესე ვითაჩის შემთხვევისა მისა თსისა,
მიუწოდა მას ზ დაწყო ბასდობა ზ უწყდებად
მისა ზ ეტყოდა: უბადრუო, ნუ ესავ ჩემ მიემ
ნუკა ვითაჩსამე შეწევნასა, უკეთუ ძეუის მიემ
მოიწიოს ბქმანება ზ წადგიუქონონ განგითხუდ შენ
მიემ ქმნილთა ბოლოცაიოქმედებათათს: და ესე ჭყავ
უგუნუდო? უკეთუ გსჯდა ქადისა მის შენთუად,
დადსათს ან მანუწე მე, ანუ მიმანსა მიმ თვთ ან-
ტავასისა ანა მისველ ზ გამუცხადე სუწვილი შენი;
უკეთუ გემ ეწეოდი სუწვილისა შენისა აღსრულებასა:
მაშინ გვლადცა მადიოსნებობის საშუალობითა ეტდე-
ბოდი: აწ შეცა შეუწაცს-მეავ წელთა მოგუცხადე-
ლისა ჩემისათა, ხოლო შენ, ვითაჩცა აჯასავი ზ
მზაკუნი იხილვება წინაშე ყოველთასა; შეუწაცს
მყოველი სადმითოს სახისა ზ მიწესი კაცის-კულისა,
ესე საკუწელ ანს, დადსათს ან მოგაკუწინა
ანტავას: გადნა დამადსუწლმან ჩემისა მეგობრო-

ბასა ზე აწა მოსუდნემან ქვისტანის სასხლი-
კელთა თჳსთა შებაღუასამან, დაგიტყჳა შენ ცო-
ცხალი, ხოლო თჳთ აღიწია სიკუდილი ზე მხოლოდ
შობილიცა ასული იგი თჳსი მასცა კელთა მსაჯუ-
ლთასა; შენათა უკუჲ მიზეზითა აღმოიფხვრა მესხთა
მთავრის სახლი ზე თესლიცა შათი; წაიდენი ძუწის-
ყოფა წინაჲს ათაბაგსა ბექას მესხთა ერისა,
აჲ უკუჲ, მამაკა დროე მათხედან შუჩისტებისა:
უბადრუკო! იხილე, წამეთუ შენ იდენ ხან მისეხი
ამის ვნებისა ზე შენკუ თანამედჳ იქმნები გადღახ-
ლო სასხლითა შენათა ძუწისყოფა იგი.

ყამაბეგ იწუხანკე სიღმემედჳ გულისა თჳსისა
ეცუოდა მამასა თჳსსა; უოგელსაგე შემთხუჲვასა,
წაიცა იქმნა ზე ვახის მცნებით სუქოდა განმად-
ლება თავისა თჳსისა წინაჲე მამისა; გაძნა მან გა-
ნამო გაწე ზე აწა თავსაიდჳ თხოზანი მისნი.

ხოლო ათაბაგმან ბექა, კვალადცა შემოკრახნა
მსაჯულნი ზე უბეძანა განკითგაჲ სთიხათუნისა,
წამელთაცა საქმის გადუმოებისაგამო სილეს,
წამეთუ საჭიწო იყო მოუჴანა ყამაბეგისა ზე წა-
წისაწიწ დადგინება ქალისა მისთანა, ვინადგონ აზ-
წაღებდა მას უოგელსაგე სობოლოცესა, წაიცა
სთიხათუნს ექმნა: ამისთჳს მოახსენეს ათაბაგსა,
წათამცა მან მისწყნოს ფადლას წანის ერისთავი-
სა, მოვლანებისათჳს მასა თჳსისა ყამაბეგისა. ბე-
ქამან უბეძანა სახელითა მისითა მიწუდა წყნადისა
ზე მათც მისწყნეს ესტეთ.

ფაღაღობს ერისთავსა რანისასა.

ათაბაგი ბექა, სიღმემეფდუ გულისა ჩუქისათა
 მწუხარე, გიტანჯები ძმაო, ვინადგან ესე ვითანის
 წყნადისა მომაგდინებელი გეზნახები; განა იმუ-
 ლებათა უმაღლესისა მეფისა ჩუქნისათა, რომლისა-
 გამო ანა ძალძიძს უუწად-უდებულად დატყვებამ
 მის; მესა თქუწნისა უბუცესსა უამაბეგეს ესოდენი
 ძუწის-ყოფა ზე უზაცოლება მოუწეგნისს ზალატსა
 ზე ასუფსა ზედა მესხთა მთავრის ანტავაზისათა,
 რომელსა ცა მსოფლოდ-მოზალი ასული მისი მზაკუ-
 რებითა თვისთა შეუოცგულუბანა, ზე აღუძნავს გა-
 ცის-კვლისა შიშით, რომელმან ცა მოჰყლა ქმანი
 თვისი წუნანას ეწისთავის ძეა ნასანი; ამისთვის ასუ-
 ლი იგი, მკუდელი ქმნისა თვისისა თუთ ანტავაზ
 მომიგდინა მე განკითხუდ მსჯულისამებზე ჩუქნისა
 ზე დისა-ჯელად; სიღო თუთ მოხუცებულნი ზე დი-
 დებულნი იგი მთავარი მწუხარებითა ამით გაწდა-
 ცვალა. ქალსა მას ზედან დაწესებულ აწიან მსა-
 ჟულნი, რომელთა ცა განკითხეს ზე შიშის სწინოდ
 მისა თქუწნისა უამაბეგისათანა ზიანის-შირ დადგენა
 ზე ნამდვილად მოიწინა მოხეზისა ზე ბრალეულისა
 ცაბეგულისათვის: ამისთვის გთხოვ მოზოთ, აწკე
 მომიგდინო იგი, ზე ურის ყოფითა შენითა ანა
 მოწილი წისსუამ მეფისა შენდა ზე საეწისთოსა
 შენსა ზედა ზე ელოდე ჩემ კემძო შეწევნასა, უკეთუ
 ნამდვილად ან იქმნებას მიზეზი უბადრუკებისა, რომე-
 ლსა ცა შესწამებენ მას.

ათაბაგი ბექა:

მაგლანეს ესე წეწილი ფადალას; ჭ ვითაძცა
 მიიღო იგი მან ჭ წაწიკითხა, დაჭმუნდა ფადალ;
 გვერ აკანდნებდა შუანისყოფასა, ხოლო მამობწივი
 გუჟა მისა აღეცუინებოდა ფიცხელის წეწხანებოთ,
 წამეტუ შუწოდა თუ წაა შეუდგებოდა წაწხელასა
 მისა მისისა ყაძაწბეგისასა. მიუწოდა მას ჭ ყოვე-
 ლივე წააძცა წეწილადყო მიუთხა მას, უბეძანა
 წათაძცა წაწვიდეს ათაბაგის მიამ:წთ: ყაძაწბეგ,
 გვერ წააძსმე მამუკებელმან მამისა მამაწთ, მჭქუა:
 წამეტუ ხედა წაწაღს იგი.

ვითაძცა განთენდა, ადსდგა ყაძაწბეგ ჭ განე-
 შადა, წომეღმან წაწიღო თუსთანა საურჯენი მჭა-
 ჳაღნი ჭ წაწყანა მონანი ჭ მსახურნი თუსნი.
 მოიწაა ახალციხეს, მივიდა ახლოს ათაბაგის სახ-
 ლისა, გაწდასდა ცხენით, აცრობა მისდუა თუსი
 ბექას; ხოლო მან უბეძანა შეუუანება მისი. ჭ
 ვითაძცა შევიდა ყაძაწბეგ, თაუუანისცა; ათაბაგს;
 იხიდა წა ბექამ, შესძახა მას მადლის სმით: გუწვი
 ჳაბუჯო, წამეტუ ხან ძეა შთაუწასა ჭ დიდებულის
 შთამოებისა, მსწოწი სეშთანა მატავითა; გაწნა
 ხან მიწეზად გაცისკვდისა ჭ ყოვლადვე გამაუზა-
 ცროებულად შთაგოისავე მალაგისა, ამასთანავე გა-
 ნმეცხუწლად მონოზონებისა ჭ ანგელოსებოვის
 სქემისა, გვერ აწს განკითხა შენი, წომდისათუს
 დაწესებულ აწიან მსაფუღნი; თანადებასაწთ თქუწნ
 მახვიდეთ მუნ ჭ მადისაწი თუთოგუღას ვითხვისა
 მისდგო სწოწე ჭ ჳეშმ.წიტი მასუხა: შუწოდე
 ჳაბუჯო, შვეთუ განაწინონ მათ სიკუდოდი შენ, ნუ

ელი მოტყეუებასა, ვინადგან მუჟის მოქმედთა ჯერ
ანს დაჰსჯა: ხოლო შერ ანათე ერთსა საქმესა
შინა იხილგები ბნალეუდად, ანამედ თქსა ზე სა-
მსა; ამისთჳს განცნებ, წათამცა ეოგელიგი მსტქა
ჭემადიტებით ზე სიწმედებით, წათამცა მცტა, შე-
ვიძლო შეწევნა შერი, დომელისათჳსცა აღუთქჳ
მამასა შერსა. უბნძანა კელის უჟალთა წაწუჟანებაჲ
ეაშაბეგისა სამსჯავროდ, ზე სადგუნიცა მიცემა,
ზე ეოგლისაჲ საჭიროს სახმადგებისა ზე მასწინდლობა
მსახურთა შერთა.

ეაშაბეგ მიუგო გამოხვლამდე ათბაგსა, მთავა-
რო! ნუ შემადწუნებ დისხვითა შერთა, მე ანა
ვითანსამე შემთხმწვასა შინა ანა გმზავთ თაგსა თჳსსა
ბნალეუდად, ვინადგან მქონან მე ცხადნი დამტკი-
ებანი; უკეთუ მსაჯუდნი თქმწინნი, ანუ თჳთ თქ-
მწინ თჳლდებით ან განსჯათ საქმესა ჩემსა, გე-
ტუთ ჭემადიტსა, წამეთუ ეოგელიგი განსწახებაჲ
ჩემი იყო მცნებითა თჳთ ქალისა მისისათა: მე ანა-
ოდეს კელი სიმაწთლე ჩემი დაიუწოს ზე სამა-
თალიცა თქმწინნი შემსცნალოთ უსამაწთლობად:
ბექა განკჳდა ზანუხსა ზედან ეაშაბეგისასა, გა-
წნა ანა წაჲ მიუგო. ხოლო ეაშაბეგ გამოვიდა,
დომელიცა კელისუჟალთა მთავრისათა მიუჟანეს
სამსჯავროსა ზე წაადგინეს წინაშე შეკრებულებისა
ხოლო მათ უბნძანეს დამაწხებაჲ მისი მკორეს დღე-
მდე. მისცეს მას სადგური შესაბამი ზე მატრიცა
ჯერმონი.

ეაშაბეგ... იხმო ეწთი მათ მსაჯულობანა

სწრაფად, წამყვლიტა იუო აღწიდეგანვე მოყუტასი
მისი, ჰქითხა გადმოყება საქმისა ჭ სადაცა იუო
წეწობილ სითიხათუნ. მსაფუღმან მან ყოველივე
დაწყლილებით ამტნო, წამყოთ სითიხათუნ აწს
ცახესა ფოწჩისსასა. ჭ ვითანტა წადკიდა მსაფუღი
იგა, დაჯდა ყამანბეგ დამესა მას, მოიღო ქადალ-
ღი ჭ მისწეწა ესტეო სითიხათუნს.

შენის შეტყნების ჰამბაგმან, მეც აღმძგეს სხუა-
თებ მოსკლადა,
მსუტყსლესა შენის შეწთვსას, სხუა ფაქწი მაქუნდა
აწადა:
გლახკო სამოსით მოსილმან, მოგმანტე შენსა
სახლადა,
საწმლით გიხილე მნათობა, თუაწნი შეგექმნენ
მთუწადადა.

მით დღით შეგექმენ მიჯნუწად ვიწოდი სუწვალოთ
აღითა,
თავს შეგწიწეგვდი სუღითუწთ! თუცა შენახე თუა-
ღითა;
გუღ-შემოყრილსა ცტფობითა მონამ მანგუწა წყა-
ღითა:

გვადად მომაგო ცნობასა, ზე აღმადგინა მადლითა.

გვეგეწწებოდი დიაცსა, გაჭწის ასულსა თამაწსა,
ან მოეწოგა საღბუნე, ანუ მიგეცტი სამაწსა:

შენისა სიახლასათუზ ფასსა აღუთქმიდი მწაგალსა
ან გამყოფილსა ფასითა, მმისთუზ დავჰაშდი შეწ-
თვასა

გაქდაწეშტითა შეტეოდა, გეძ დაახლება მასათ,
 აქა მსთნავს ქმისა შენთჲა აცტა უუკს მაჲყმო-
 ბს თქმასათ,
 დოს უთხნა შენგან ნათჲაში, შეტეუს სიტყუმსა
 მწანსათ,

მაგნამ გეცდები გაცნობო ვათ შეეუანო ქალსათ.
 დღე წანდა შეშდომი მანგადა, გეძა გჰსტან
 მისგან მასჲსა,

სული მხდებოდ ცნუობითა, გუდს ჟავნი შედგა
 სწუხი,
 გშიდ, გჰკათხევი გაჭანსა, მამასგა წანბთა გჰგ-
 მუხი;

მეწად მალა მომეწათ, მომესმო აუხას ზე დუსი.
 გუწამმა მითხნა ასულმან, მაუწუა შენდა სათქ-
 მედ,

გეძა მხობლო მას ქალსა თუნდ იხმო თემა საშუქ-
 ღად;

უნდა ირემო ბეწობა იქმნეო ცნუადოთ დამთხოვს ღად,
 ამითა თჲენ მიგიდოს, მოწუადებისა მთხოვდად.

ამისთჲს მოგვიგლოგრე ცნუ მონობობის ზემება,
 მოგმანთე თქუშნსა სადგომსა წყალობის თხრა
 შენება;

თქუშნ ზე მამამან ირებეთ ზემი მალაგად მიღება,
 მაშინ მე თქუშნსა მხალგულსა თავი მახესა გამება.

თქუშნ ირებეთ ადსარება მე გეცნეთ მონობობნი
 ვადმიდგან გადმოსწული ვითომ გოსმად საკულ
 ბქონი,

შემსჲდა დწოჲ კეფთ გეგებისა ნახთა კეფთა ღაგეკონი,

განგებულა ჯერა ვიწყო, ჟიცი, მითუც საამოინო.
 შენს ნებთ ვიწყო წედა — მთავრისადმი წედილსა,
 ან ვიწყოდი მათი მამის, თუნიც სუდა შედითა
 სსვისა,
 უან-ჰყოფდი მისთა სიტყუათ, გვიგონებ ადრეც შიდა-
 ვადგინას,
 ანა ადრესა იგი მამად, სიტყუა მსწედა თანკმობისა.
 და ბნელა მატეს მე ამაში, ანუ და გსუდათ შე-
 მამისათ?
 მამის გზითა მამიუთანეს, მსჭეჭის შიდა სუდა
 დავიდგინათ,
 მამა გმანთეს მანთადი მსტყუათ, ანუ მისთეს
 შეადამით
 შეც მანთადეთ ვითანა მსტყუა? ან და სიტყუა
 გამინათ.
 თუ თანა ვან გავიუთნო, მაგა ცინით ზე სას-
 ჯელით.
 სიტყუაშლით შეგატყნო განდგენით. მაღლა
 გულით,
 შემდგომ შენს სახეს მთავიუთნო, ვითავადითა
 დავით მსტყუათ;
 თუცა გვბძოდენ, ვედა იმგონ, გმუდა მტენი
 ჩემის გულით.
 ესე წიგნი მიუგულანა, ცინესა მას გოგნისასა,
 სითინათუნს თუთ მანთესს, ნატყნს სიტყულ ჩოხ-
 ისას,
 გახსნა მსწედად წიგნათსა, ქუას ეძებდა კო-
 ნისას

მეიტანისა სატყუარგლად, თავს ტანს მსტყუად
თახისასა.

მეიტანსა ჰქექა წაგვედ უთხად, დასტომეს ესტეთ
დაცობასა,
რუ თუ კეღაჲ სუძს გეგადობა დანქსუღსა კასმო-
ბასა:

მას ვიშევი დად გივლტადე, მისთვის გჳოუ
მესაგდობასა?

ესე უოჯა მომყოფუნა თავი მიგვე ბასდობასა.

დაც უჩუადეს იგივე მსტყუას სიტყუჲ ზე მდუ-
ტანნი,

გეგადობით გაბასდულ-ჰყო თუმი ჩუმი, სდა დ ვანი:
საუძისადმი მან განშად, მე მაწგაა კადის გვლანი,
თმულებით აღვადე თდეს მიგვე ფიცის თქმანი.

ჟამადგე და მოისმინა ქალის მიერ ესე ჟმანი
თავსა კვლი შემოიგნა, გეგა მსტყუა და სიტყუა
სხუანი.

განდინასა გაიმადეს, თუცა მხოგოს ჯიქთა გზანი;
მამა მაინც ან უტყუებს, თუნდა იწუოს ტყუილთ
თხუანი.

მეოჩეს დღეს შემოკბნენ მსაფუღნი, მოუწო-
დეს სითიხათუნს, რომელიცა მოუყანილ იყო მცქს-
ლთაგან, ეგვეთვე უბდნეს მარდატუქსა მთავნი-
სასა მოუყანებაჲ ჟამადგეცასა: ზე ვითაღეს იხილა
სითიხათუნ იგი, მიხედა მისხვითა ზე ჰეუსდნიდა
მას- მსაფუღმან ჰგათსა ჟამადგეს, დადცა შემო-
სტყუდა. რომელიმანცა თუთოეულად მიუთხდა, გი-

თქმაზე ზემო წინააღმდეგობა; დამოუკიდებლობის მიზანმიმართული
 სიბრძნისათვის იტყობდა: მატრიონომის მსახურად, წინ-
 მოედინებოდა თუ შიშის მას ქაშისა მდგომარეობა.
 ჩემი, თუცა გაცხადებდა ამას გეგმობითა თუხითა შემ-
 ბრებულსა, ჩემსა მსახურად მიტაცებად უბრუნებოდა.
 ჩემისა და მთი სავსებელის სახელისა დადგენა სახ-
 ლსა ზედან მამისა ჩემისა, ვითარმედა საშუალოდა
 შექმნილობდა განწინებისათვის კელთა ამისგანა გარდა-
 უკეთის ფაქტის მიტაცებისა და მოტყუებისა, დამოუ-
 კიდებლობა დამოუკიდებლობა თუ ჩემი? უკეთესი მამა მამა მსა-
 ხურთა ჩემითა, მაშინ უკეთესად მომზადდნენ
 ამას, გარდა მსახურადნი მამისა ან დასაცემობ-
 ლენ იტყვებოდა, წამოღება მე დაგვიტყუებდა-გეგმობი-
 ლადა უბრუნებდა და შეუგინებულად გეგმობდა ამისა.
 მაშინ ფაქტის მიტაცებითა მთი, უკეთესი შეგვიტყუ-
 ცხადებს ამისა, ვითარმედა თანხა თანხისა უსაგვე-
 ლობასა, ვინადაც მაშინ ჩემი უბრუნებდა განწინებისათვის
 იყო, წამოუკიდებლობა იგი შეგინებოდა
 ჩემსა ამისმიერ, და ვინადაც ცუცხადი განვიტყუ-
 სახლასგან ჩემისა, უკეთესად მომზად, წამოუკიდებ-
 ლა თანხისა გეგმენ ამისთანა შეგინებოდა ზედა; ამით
 და ესე ვითარის ფაქტითა მამისა ჩემისათა მიგვიტყუ-
 ლა ცუცხადსა წამოუკიდებლობას: ხოლო ქმარი ჩემი ამის-
 თვისგე შეგვიტყუებდა განწინებისათვის მეტადმად, დამოუ-
 კიდებლობის მიზნითა მოგვიტყუებდა: ან იტყვებდა მატრი-
 ნომის მსახურად საშუალო, ვინ ან ჩემს შიშის
 ზედადგება? მაშინ მსახურად ეტყობდა მატრი-
 მონომისათვის იტყვებდა ანულო მათგანისა და ნამდვილად

ადმიმჩნელების უამაზებკ ამას შემთხვევას შინა პა-
ლეულად: გაჩნა აწ მსოქუ დად მოჭკალ ქმანი შერი
ნასად? მიუგო სითისათუნ, გითხანთ უოგელავე,
ბამეთუ შიშითა სიქადუდისა მისისათა, ვინადგან
ადმიმჩნედა მე დასჯასა პადუნდესავე ნახუასათანა.
უოგელავე თქმულნა ესე დასწემა მდივანმან: მაშინ
გვალადლა მიაქციეს სითისათუნ ცხივსა; უამაზებებისა
უბძანეს შეჟენება საჭეოობილედ ზე შეპოჭვილეთა
მასი ზე დადგინება მცუნსლთა.

მსაჯულთა დასწერეს განჩინება ორთა. ამათ
განკითხულათუხს შემდგომის სანით: «ბძანებოთა
ათაბაგის ბეჩისითა, იქმნა შედგენილ ქალაქსა ახალ-
«ცისეს მსაჯულთ შეკრებილება, რომელმანცა მო-
«სმინა წუქილი ღადებულის ატყავას მესხთა მთავ-
«რისა, რომელსა წადმოვედინა ასული თუხი, ხო-
«ლო შეუდღე წუნანის ერისთავის იოსების ძის
«ნასადისა, რომელსადა მოუკლავს ქმანი თუხი, ზე
«ითხოვს განკითხებასა გაცის მკულელისა მის ზე დაქს-
«ჯასა მსაჯულთაებან სათაბაგოსათა, რომელადა და-
«წესებულ ადს საღაჭეოსა ამსა: მოუწოდეთ, და
«ქალსა მას, ვჭკითხეთ უოგელავე გატყობება ბძადისა
«მისისა, რომელმანცა თუთუულად წინაშე შეკრე-
«ბილებისა ამის აღიადა ზე აბძალეობდა უოგელსავე
«ბანის ვჩინთუხს ძეს უამაზებებს, რომელი იყო
«მოწოდებულ ზე დადგენილ შინის-შინ ქალისა მის;
«თუცა ჭაბუკი იგი იბძალეობდა თავსა ზე დაზღუ-
«ბდა მისუისა ქალსა მას; გაჩნა თუთ სითისათუნის
«მადეკ შინის-შინ მისა იყო მხილვებულ ზე ადმო-

«ჩენილ ყოვლისა ბრძანისათჳს, წაღცა სითხათუნს
«ექმნა, მიზნად, ღე ცბიერებითათჳსითა ექმუდებინა
«ქალი ოგი ყოვლისა მის უბადჳკებისათჳს: ამის-
«თჳს განგანინვო. წანის ენისთჳს ძესა უმადბეგს.
«წეუწადც ყოვლისათჳს სადმტოს ღე მონაზონების
«სქემინა, უმადობებისათჳს მთავრის სახლისა, ცთუ-
«ნებისათჳს სითხათუნისა სხჳა ღე სხჳათა სახეთა-
«გამო; მოეკმეტოს თავი: ხოლო სითხათუნ წადი-
«ცზაწონს ექსოწიობად საწეულ ღვგანის ციხესა;
«გაწანა აქუნდეს თავისუფალი მსგულელობა გაცეცხისა
«ღე სოფელსა მას.» განჩინება ესე წადეცინოს
ათაბაგსა ბექას განსახილველად ღე ღასამტკაცლებელად.
ათაბაგმანცა დაამტკიცა ღე აუწყა მეფესა, ხოლო
მანცა სათნო ირანა განჩინებისა ამის აღსწულება
ღე მოუწენა, წათამცა ანა ღაააყოვნოს.

ოღეს განჩინეს დროდ აღსწულებისათჳს
განჩინებისა ამის, წინად ოწისა დღისა აუწყეს უმად-
ბეგს, წათამცა მოეწოვა ამისთჳს საშუალობად ღე
განუწინებინა თავი თჳსი სიგჳდილისაგან.

მსმენელი ამისი უმადბეგ, შეძმწუნდა სულისთ ღე
განაზრასა, წათამცა მოიწოვოს საშუალობა ესე
ჟათაწი; მომლითცა განეკლტას ცხადსა მას წად-
წუმენდასა. მაწინ მიუწოდა თჳსდა ციხისთაჳსა მას,
მომელსაცა ოწიად უუწადდა ოგი სიკეთისა ღე ჭაე-
წოვებისა მისისათჳს ღე ეტყოდა ესტეთ: მამო.
შენ თჳთ უუწეი, წამეთუ მე მივეცემა ცხადსა წად-
წუმენდასა, ეწიისა დედაგადის მიზეზით, მომელმა-
ნცა თჳნიერ ყოვლისა სიმაწილისა ბრძანეულ-მყო

ვითარებულ ცოლმათა თვსთათვს, ზე ზოძლიან-მუსტა
 მსაჯულთა შიგნით განჩინებულ ანს შექმნილ
 ორისა დღისა თავის მოკრესთაჲ ჩემი; განჩინება
 ესე დაუმტკიცებია ათაბაგს, სოლო მუჟისა მიერცა
 ბეჰმანებულსაანს აღსწულდებაჲ მისი: გვერდებო
 მათ, მიიღე ჩემგან თას დიდო ძალი ზნე მიტ-
 რებ წაწყმენდილებასა შინა, ანამედ განმიუყენე
 ამიერ ციხით წათაშტა ვიფლტოდე ზე განჩინებულ
 ვაქსინე უკამოსა ამის სიკრძედილისაგან: ძალიდის შენსა
 წაწმობვიდე ჩემთანა მამულსა ჩემსა, ზე მიგცე ვი-
 ლდოდ თავსა ჩემსა სოფელი უნთა, ზომეფლთა
 იტხოვრო შენ ზე სახლუფლთა შენთა ზე ფრადის
 ტიხილით ეხვევოდა უამანბებ ქედსა ზე მუხლთა
 ციხისთავსა მას, ვიდრემდის თუთ იტოცა ადგისდი
 მწუხანგბით ცრემლუოდ; გაქნა ანა უწყოდ
 წად ექმნა. მაშინ იძულებულმან ციხისთავმან მან
 თხოთგა უამანბებისათა ზე ქუთა: ზებუგო! ანს დმერთი
 მოწამედ ჩემდა, წამეთუ ფრად ვაუწყვი უბადრუკე-
 ბისა შენისათვს, ზე ადვანსწულებდიცა თხოვასა შე-
 ნსა: გაქნა იუწყე ესე, წამეთუ მისხენან მე ცოლი
 ზე შვანა, ზომეფლთა გაცხოვრებ სამსახურითა
 თვსითა: უკეთუ ადვანსწულ თხოვამ შენი, მაშინ
 ონტულებისა ჩემისათვს მისცემენ მათ წაწყმენდასა
 ზე ვიქმნები მომწუწმელ სახლუფლისა ჩემისა.
 გაქნა სიღრმედდე გულისა ჩემისათა უწყმეფლი
 სიბრადუფლითა შენიო, გეტყვ ზე გაქმნებ სამუ-
 ლობასა ლტოლვისა შენისასა. მე დამესა ამას ვი-
 ჩემებ სწულუბასა, ზე გამოუცხადებ შეკებოლება-

საცა, წათა სხუა მცესელი დადგინონ, ანუ აწმ-
მუნონ თანა-შეწყესა ჩემსა სმილუა შერი: იგინა
მოყოფადე ვათამდე: ხოლო შიხედე შირის შიჩ შენსა
საჩქელსა, რომელიცა ანს მესელი ზე ექთის სე-
ლის შეხებათ ზე შმვრთა მუის შეიმუცგანს, სადიტაცა
ძალგის განსწყლად ზე დტოლგა. უამაბუკ ამბოანს
ჟუო მას ზე მასცა ათასი ფლუნი ზე წაგვიდა კაცო
იგი.

კაცმან მან ციხისთავმან მიიღოო თჳსდა თანა
შეწყად თჳსი ზე შჩქუა: წაგვიდა ზე აუწყუ მსაჯულთ
შეკებალუბასა, წამეთუ მე ფაცხელად მეღმის თავა
ჩემი, ამისთჳს ან ძალმამს დამესა ამას კმილუა
უამაბუგისა, იზმუნონ მისთჳს, წათამცა დაუდგი-
ნონ სხუა რომელიმე ციხისა მას თავად: წაგვიდა
იგი ზე აუწყა მსაჯულთა, ხოლო მათ უბრძანეს
თანა შეწყესა მას, წათა მან თჳთ იმთაჟმოს ზე
სმილგადეს. მოსწყულმან კაცმან მან ციხესა, აუწყა
მცესელთა, წამეთუ დამესა მას იქმნების იგი გამ-
მგებლად მათდა: უამაბუკ ამისთჳს მტრობელმან
მიუწოდა მონასა თჳსსა, რომელიცა აქუნდა თჳს-
თანა მხახუწად ზე შჩქუა: წამეთუ ამას დამესა
გვულგების მას განსგულა ციხით, წაგვიდას ზე აუ-
წყოს სხუათა მხახუწათა მისთა, წათამცა მათ გან-
შზადეხულაჰიონ თაგნი თჳსნი ზე ცხენიცა ზე მა-
წყუნონ ასლოს ციხისა, გაწან მოჴურგებით, წათა
მცესელთა მათ ანა იხილონ: ზე მასცა ოქმთა
წავდენიმე, წათამცა დამესა მას ასასა მცესელთა
მისთა სასმელი ვიდრემდის დანიჴქუნ იგინი წათა

აწა იქმნეს მათ მიერ საცნაურ განხილვის
ცხინო.

ბ ვითარება დღემდე, მაგალიტ მტრულთა მიმართ
მონაჲ უმადბევისა, ბ ზეჲს მათ, ვითარებულ უზა-
ლი ჩემი აწს უმადბეჲ ბ ზეჲს განხილვისა, მა-
გალიტ ბ ვითარებულ ეწათა: მტრულთა მათ უზმანეს
ბ იწეს განხილვისა ბ ღაითურენ ბ მისტრეს
თაგნი თჳსნი ძალსა: ხოლო უმადბეჲ შეჲმესა
სარკელა იგი ბ გარვილა მუნით, მაგალიტ მსახურთა
მიმართ თჳსთა, საღა იგინი განხილვისა ელოდ-
ნენ, შეჲვლა ცხენსა ბ ელოდორენ წანათ გეჲმა.

განთენდა წა განხილვის კანა საჲყმობისა
ბ ზეჲსაწა იხილეს უმადბეჲ მუნ, იწეს ღაითურენ
ბ სახილი ვითარებულ უმადბეჲ გარტოლვილ აწს,
წომლისათჳსა აწეს ათაბაგსა, ხოლო მან მუჲ-
სეულად წაწაღინა ღეჲნად მისდა უოვლით გეჲმა
შეჲღანა თჳსნი, წომეღინა მოჲწიგნენ მთასაჲდა
ღეჲგანისა, მხილველი უმადბეჲ მისდა მღეჲგნელთა
ბ მაწეგნელთა ახლოს, ხოლო აწაწა მოსაგნი
განტოლვისა ელოთაგან მათთა, განდაგანდა ჯღელსა
ბ იქმნა შეჲმესაჲ, ვითარებულ უოვლით ნაწეგანნი
მისნი წვლილ წვლილად განხილულ იუჲნენ. მაწინ
მღეჲგნელნი იგი მოჲწიგნენ ცალღეჲნი ბ აწინებს
ათაბაგსა ხოლო მსახურთა წაგანეს სითხითურ
ეჲსოწიობალ ღიგანის ცხისა, წომელი იუჲ წავითა
შეჲწინაჲ, განეჲმოსაჲ წაღვიტთა მიერ ბ გე-
მონის წეჲწიობათ, აწაწა მტრულნი იუჲნენ
ღაღეჲნი, აწაწა თაგის უჲლად ზეჲსობებდა

მეფე. გარდა ამისა შექონე მსახურთა, იმყოფებულ იყოს
სათნებოთნ მისდგომთა უმთავრესი მსახური გარდა, რომელ-
მანცა მსახურს მოახდინა დღედაცა და ღამეცა და შეიყუარა თუ-
სმან მოსახლესანთა. ხოლო შეიძლება მსახურთა,
უამრეს, დღედაცა, იგი მოუძღვრება და მსახურსა
სათნებოთნს, რომელცა მან განუცდეს იგი, და უკეთეს
ისუფლებს, უფრო მას უამრესი ქალი მმართველი თუ-
სი და მოიღოს იგი: სათნებოთნ გონებას ისლავსა და
წინადადებასა დღედაცისა მისდგომსა და განუცდეს იგი,
წინადადება და მოუძღვრება მმართველსა თუ-
სმან, რომელ-
საცა უმთავრესად შეიძლება და მოიყვანა სათნებოთნ-
თან. სათნებოთნ მმართველი უამრესი ქალისა, განუ-
ცდებულ იქმნა შეუძნებელითა მისდგომთა, და შეიძლება
მან იგი მოიღოსავე დღედაცისა ასულად, ქცეო-
საგამო და მსახურისა მისდგომსა, უკეთესად დღედაცისა
მას ამა გოგონა, რომელთა იგი ამა ასულა მმართველსა
მისდგომსა. მაშინ მართა შეიძლება სათნებოთნ, გარდა
მეფისა უმთავრესად მოიყვანა მან, სე მსახურს დღედაცადა,
უკეთესი იქმნა გარდა იგი უმთავრესად სასახლესა
მეფისა: დღედაცა იგი დაქცევებული შეიძლება
გამოიყვანოს სათნებოთნს და მოიქცეს სასახლესა მისდგომთა
სათნებოთნ უმთავრესად შეიძლება შეიძლება, რომელცა ქმნა
თუ-
სმან და ამდგომს სასახლესა. თუ-
სი. ხოლო მე-
ფისა უმთავრესად ამა მსახურსა მმართველსა
თუ-
სდა სათნებოთნს მიუკერძოებელ და მმართველ.
ოდესმე იქმნება სასახლესა მართლად მმართველთა
სეფისა მართლად, რომელთაცა სათნებოთნ მმართველ
თუ-
სა შეიძლება თუ-
სა მართლად, თუ-
გათან და მართლად

შეიქ მოიპოვებ მან მსწავლად იგი? შედარება გვთავაზობს
 წამოეთუ ციხისა მან ასევე მსცხოვრებს მსხვერ-
 ზეული ზე მატოისანა კაცი, მდებარეობს სახელით ათა-
 ნასი, რომელმანცა უწყის გეთილად სამეცნიერებო
 მსწავლანი; მდებარეობს მან ამა უფრო შუადი, გაკნა
 მხედის უკმა-სა შუადი თუ-სა რომელსა უკმა-სა
 ვახლია; ვინაგან სახელი მუშენი ანს ასევე მდ-
 ბარისა მან სახელისათნა, მეცა საყდრადგან შეუ-
 რვე ვახლია ზე ვითარ აღვიწინადღენით, ვითარცა და
 მანა: ოდეს ათნასი ასწავლებს მან საძალისა-
 ჟისათა წყნადღით, მეცა მანთანავე მუთისა მუშინად
 ზე ვისწავლებდი, ამისთვის მე მსწავლადი მით თანამდებ
 ვან ვახლია: სითნათუნ უმცნა მეუღლის, ვი-
 ნადგან უსოდენ სწავლად ანს წავსვთ იგი, მანა
 მოუწოდე ჩემთანა, მათამცა ვახლადი ზე მსცხო-
 ვისა ჩემისა დროს მით გარდაცდით.

წარვიდა მეუღლისა ზე უსო-ს ვახლია, ხალხ იგი
 ანა უთანა მანდეს მეცა სითნათუნისა მანადი.
 მოიქცა მეუღლისა ზე აუწყა სითნათუნს, მათეუ უანა
 სეო ვახლია თხოვა მეუღლისა ზე უფროს იქდამის
 მანისა თვისანგან: მანინ სითნათუნადგან ზე წარ-
 ვიდა სახლსა ათნასასა ზე აუწყა მისდესა თუ-სა
 მეუღლისა მიუქ; უსო-ს მდებარეობს მეცა მოეკება
 მან ზე უტოდა: დედოფალი! მანათუ-ს მადეო
 შინა ზე მომდმადით ჩემ უფროსისა ვუტის მომადთ
 მანსათუ-ს ან მანანეთ, მათამცა თუ-ს გვადებოდათ?
 მანინ სითნათუნ თხოვა შენდობა, ვითარცა მდ-
 ბარისა მიუქ, მდებარეობსა ციხისა თუ-სა მისსა

შეუღა წამოა ფეხებისა ზე შეიფუტა სახლსა, უმასხინ-
ძლა ჯერისავე მის ჟამისა. მტკუა სითხათუნ! ჰა-
ტათხანო მამაო, მე მესმა შუალობისა თქუენისა
თჳს, ნამეთუ იგი განჭყნაგულუდ აქს საფილოსო-
ფიოსთა მსწაგლათა მიერ, ვინადგან მეცა მისწავებს
იგი ზე აწ ვან მანტოებასა შინა, ამისთჳს ვინებუ
მოწოდებაჲ მანა ჩემდა წათამცა განმეტადებინა
მუკობილებისა ჩემისა დროჲ მასთანა უბნობასა
შინა: გადნა მან უაღჳყო თხოვრა ჩემი, გჳგონებ
უძეტეს მისთჳს, ნამეთუ მას თჳნიერ ნებისა თქუენ-
ისა კმინის ჩემილამო პოსვლისა, ნამეთუ მე ვან
მუკობილი; ამისთჳს მოგედ თქუენდა ზე გთხოვ,
უბდმანთ ვასილის მოვიდეს ჩემთანა. შეუდგედმან
მსმენელმან ამისჲან, აღუთქუა წადგზაუნა შუალობ-
ისა თჳსისა ზე ღაჳსძინა, უკეთუ თჳთ მსცა უბ-
დმანებს, მაჲადის შჳაჲ იქნების აღსკუდილს ნება
მისა. შემდეგ წადდერთამე საუბრითა, სითხათუნ გა-
მოვთხოვა ათარისის ზე მოიქცა თჳსსა ციხესა.

მეორეს დღეს ვახილი მივიდა სითხათუნთანა,
წომელმანცა იხილა, ნამეთუ მიეგებებოდა მუღანისა
ზე ამბოჯის ურჳ მას: ხოლო შესწულმან ვახილი
თაუჲანისცა, სითხათუნ უბდმანა დაჯდომა ზე და-
ჯლა იგი მანდისაჲ მისა, ზე იწევს უბნობა სხუა
ზე სხუათა საგანთათჳს, წომილისა საუბრითა სით-
ხათუნ ანა ესოდენ იშუქმბდა, წაოდენ შეჳსნიერისა
სახითა ზე ჰასაკითა მისთა, გულდი მისი აღეტეიანე-
ბოდა დაჳადულის საუჲრუდიითა მისითა: შემდეგ
ვახილი გამოვთხოვა სითხათუნს ზე მიიქცა

სახლსა თუ სხა. მიიხმე მეფანა სითხისათჳს ზე მტ-
რეთა: ვახუშტი, რომელთა თქუნი შოთხის ანის გავრ-
და სიუყარულისა ზე მტრეთადაცა შეგირთავს მუნ,
მეფანა ანა დამსამე მიმტებელმან, ცნადისა ოდეს
ზე მომხრელმან თავისამან გუთამცხე სამცხელის
იწყო ჭრუჭრუტა ქუჩებანდა.

ჯო! ღმერთო! ბებინა ანან სამცხელისა სოფელ-
სანი, დამი ისწავთის მთავარი ამის სოფლისა,
რათაიცა გარე მიმტრულმუნეს გაცნო მცნებათაგან
შენთა? ბებო უბედურაანს ბუნება გაცნო ზე უგონის
დუდათა: რომელთა მტრული ნაბუჩქად გულისათ-
ვისა, აღაგრებს გულისა მანა მათა სახმელისა
ცეცხლისასა, რომლისაცა დამტრუა, გინდა ანა
მადუძის დიდსა მდინარესა! მტრეთა მთავარი ადგ-
რუნა გული სითხისათჳს უბედურის ზე უბნის
გულისათჳსიო ზე გინაზისა უმეცარაზისა დიდუ-
ბულებიას მისისადმი საქმისა აღსრულებამ. ინება მან,
რათა შეიყრთოს თუთ ჯანდლი ზე შეიწითოსცა ქმ-
ნად, ზე უკეთუ ვუჭა დესრულის ნებამ თუნი
მაშინ საფრესე უგონ მას ზე საუგარელიცა მისა მე-
ფანა მოკლას; ოდეს ყოველი ესე ბოროტი გან-
ზანსებამ სითხისათჳს დამტრუცა გულისა თუნი,
მოუწოდა მეფანას ზე ჰეობას: ანსა სოფელსა
ამას სადაქე განმორებსული ადგილი, სადაცა შესა-
ძლო იყოს განტრუებამ დროისა ზე შექცევამ მუნ?
მიუგო, ლე, ანს თუნი ამის სოფლისასა ცუდი შე-
ნიურო, ქუბნი გამოკრწთილნი ზე მუნით წყარონი
გამომდინარენი. საჟენი თეგნითა. მაშინ უბედურა

სითხათუნ, სუალ წანგიდეთ შერ ზე გასილიცა თანა წანგიდუბანოთ, ვისადილოთ. ზე შევექცეთ: მისცა ჟასი ზე ზქქა, სვალ ჟეიდე ყოველივე სადილისათჳს სსმადი ზე წანგიდ ზე ადრე შეგვიზადე სადილი, გასილის აცნობე, მოგიდეს ნებდა ზე უნთად წანგიდოლო. მეღანაამ ყოველივე ბმანებუდი მეზანეს დდეს აფასკუდა, გასილისცა აუწეა ზე ზქქა მისლგა სითხათუნისათანა.

ოდეს გასალი მოვიდა სითხათუნის მომადო, მაშინ სითხათუნ გულისთქმით ცუტს-ქმნილმან, უზუდა მას კელი ზე ზქქა: ანდაა ძალმომს დაფანჳს სიუტანულისა ჩემისა, დომილისა ცუცხლით ეგზნების გუდი ჩემი, მე მსუხს, მათა იყო შერ ქმადი ჩემი, ზე აწვე მოგცე კელი თჳსი: უწყოდე ესეცა დამეთუ შენდევ განთავისუფლებისა ჩემისა ზუკობილუბათაგან, წანგიდოთ მამულისა ჩემსა ზე ექმნები შერ მთაგნად მესსთა ზე მოიპოვებ უწიციჳსა საუნჯესა. გასალი სინცხილით ზე შიშითა ვდებუდი ეტეოდან; დედოჳდო! ვიანკ განიზნახავთ საქმესა უშესაბამისა ზე კინდა საციცხელსა დიდებულისა შთამოებისა თქუწნისასა? ვინადგან მე ვად მონად: ხოლო თქუწნასული ჩინებულის მთაგნისა: ნუ დედოჳდო ჩემო! ნუ მისცემთ უზადლოს გულისთქმასა თაჳსა თქუწნასა ზე ნუცა ღამდაბლებთ დიანსებასა თქუწნასა; მეცა ადგინებთ, დამეთუ სიუწმადგანვე მიშიცაეს ფიცი ზე სიციუტად მეღანასათჳს, ზე თჳნიეკ მისსა, სხუასა ვეწავის შევიანთავ: სითხათუნ აფასკებუდმან დისხვით, ზე სიციუტათა გასილისათა შემადცხელმან

თავის თვისს შეუწაღსაყოფელად, ამა წამ მიუ-
გო: შევიდა შინაგაა სახლსა, ადიდო მახული ჭ შინაგან
სამოსლისა შეიწყო იგი, გამოვიდა ვასილისათან
უზუნა კელი ჭ შიქქა წადვიდეთ, სადაცა შელანა
განგვიშაღებს სადილსა ჭ წადუმატენ: გზას
ზედა ამა ერთ გზის ეტყოდა კვალადცა ვასილის
სუწვილისა თვისსათუ; გაჩნა იგი სწულად იჭ-
ნადა მისგან. ოდეს მივიდნენ ქუბასა, იხილა სითი-
ხათურ, წამეთუ შელანას ყოველივე სადილისათუ
მზა აქუნდა; შუნით ჭ მისხვით ადგზნებულან
კვალადცა შიქქა ვასილის: აღასწულება სიტყუასა
ჩემსა, წამცა გარქუ შენ? ვასილი კვალადვე მიუ-
გებდა ურთსა ჭ მასვე სიტყუასა ჭ მსთხოვდა, წა-
თამცა მან დაუტეოს გარზნახუა თუხა, წამედ
ისადილონ ჭ შეექნენ შუწნეების სახილავითა მით.
მაშინ სითიხათურ გერჯანა დაშუწნობულან მისხვსა
თუხისამან ჭ განსუღმან გარე თავისა თუხისა, უზ-
უნა შელანას კელითა თმანი ჭ მიიზიდა იგი ჭ
შესძახა: უტუნურთ, უზნოს მატრავსცემა უბნალოსა
ამას ქაღსა გლეხისასა ვიდრე, მე მამა იხილე ჭ
გამოსცადე შუწნის-ცემადა ჩემი, მეუფსეულად ისადა
დაუწეული იგი მახვილი ჭ საშემის უგმიან გულისა
შელანასასა ჭ მოკლა იგი: ვასილი მის მობცეული
მიშითა ივლტოდა სოფლად ჭ აუწყა ყოველთა
შემთხუწვად იგი: ხოლო სითიხათურ მოცებულმან
თავსა შოწის თუხა, იხილა, წამეთუ ამიერიდგან
გერჯანა განეკების სიუჭდილისა, განიგმიან თავიცა
თუხი მახვილითა ჭ დაეცა შექუდანი, გვერდით

შეღანასა. მოვიდნენ შიგადად სოფლით ზე იხილეს უბადრუკი იგი მკუდარი, ადიდეს გუბი შეღანასი ზე წაქმოიღეს ზე დაჰფლეს ეკლესიასა, ხოლო ცხამი სითხათუნისა დაუტევეს მკუტა ზე ფრინუშ-
ლთა შესატყუელად. ესრეთ ადიხოცა სახლა ანტაგან
შესხთა მთაგანსა: ხოლო სწყულად სამცხე დაიპყრა
ათაბაგმან: ესრეთა წაქრემა ყოვლად შუშნაური
იგი ქალი, რომლისა შუშნაურებისა მემკებელნი
წაწაგებდნენ შიგადად საურჯეთა ზე თუთ თაგონა
თუსთა მოაგულდებოდნენ, ვითაჲცა უმანბეგ.

იხილეთ მოუტესნო, ვითაჲ უსაბგებლო იქმნა
ცხადება უმანბეგისა, ზე ვითაჲ შინაგანი სიბო-
ლოცე იყო დაჟანჟულ გაგვანსა შუშნაურებისა
სითხათუნისასა; რომელმანცა მოჰყდა ქმანი თუსი
შემდეგ უბადრუკი შეღანია ზე უგანსკრელ თუთ
თაგონა თუსი; ანა სამანთლად ბეძანებულ ანსა?
იხილენით საფლავები, რომელნი განგოზილანნიან
განგონ, ხოლო შინაგან საგსე ანიან მჩალებითა
გატათა, ნამდულ ესრეთ იყო სითხათუნ; ამისთვისცა
ჟერ ანს ყოველთა მიერ კრძალვა ზე მიება ანათუ
განგვანთა შუშნაურებისა, ანამედ შინაგანთა, მათა
ანა წაწაგონ საცოცხლედ თუსი. უმანბეგს თუცა
ეცნა შინაგანი შუშნაურებისა სითხათუნისა, ყოვლადჟე
ანა იფიქრებდა მისთვის მოგებაგებულთა შიგაგუბებისა
ზე ანტა წაქრემაგებდა, განა ვად? რამეთუ იგი
მსცნა უნთის განგვანის შესახედავითა სითხათუ-
ნისათა, ვერა მცნობელი შინაგანის სიბოლოცისა
მისასა.

დასასრულად.

X ეჭა სოფელი, დაუცხმელო, ყოველი მიმართ
 შეუწიმიელო,
 მაღლისა კელით კეთილად ქმნალო, ეშქაჟის საუკ-
 სით სისხლით დამთხველო;
 კაცთა სახმანად დაბადებულო, გაანა მათ საუკებ
 მიმაქცველო:
 შუშბის სანაცრელოდ მათის ცხოვრების დამადგე-
 ველო.
 ვის ჩსუქს საწმინდე კეთილ ცხოვრება, მათ
 შეაბიწებს,
 უმანკოს სასხლსა დაცთხეულჰყოფს შეაწიწელებს;
 შენთა უცნოთა უმართა და ჭაბუკთ, შუნით ადამებს,
 ქალწულთ დედათა შემადგენები, საწმიდისაგან გაცა
 წყულტუებ.
 მათთა ქებათ მყოფთა, მეუდაბნოეთ შუნითა მიმ-
 ცემი.
 ადამაჲ გულის თქმად; ნახონ თდენდა სოფლისა
 თემი,
 თვსთა ღოცუთა განშორებულ ჰყოფ, ვითან გამ-
 ცემი,
 სოფლისა ამოხსნა მიუქანებულ ჰყოფ, ძლით გვერ-
 დსა მცემი.
 თუ სადმე კაცთა ადიდებ ათეზის უმეტეს მუხა-
 წედ ჰყოფ,
 მიუქან შუიოსსა, დაუცხმელოსა, მაჰამეთ განჰყოფ

၁။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၂။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၃။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၄။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၅။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၆။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၇။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၈။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၉။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊
 ၁၀။ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်၊ နေ့ပိုင်း၊

მე პირველი აწვევნი იქმნულა ზემო მხარეში,
 ჯერჯერ სიქლი შესთხოვ უფლებას თავისდასა,
 ნაღვლივ შექმნილა მარჯვნივად ზემო მხარეში,
 დაიწყო მუშაობა მარჯვნივად ზემო მხარეში.

ფაგელა შეაბეგულდა პაპის მანძილზე შეიკრძაობას.

1. მეცნიერება წყობად ამაყების მეტყველებას,
 2. სიბრძნის შეძენას, განსჯილობას, მეცნიერებას:
 3. სიბრძნის შეძენას მეცნიერებას მეცნიერებას
 4. სიბრძნის შეძენას მეცნიერებას მეცნიერებას.

[illegible]

მეტად, ამ უმდალად მისთვის ესე ამავე,
 ჭრებადუღებისა დამწერებისათჳს ვიქცე იტაცო.
 მაგრამ უკრძალავდი ესნეთ დაუთქმის, ცხადებინ
ნაჯან

အဘိုးအဘွား နှစ်ယောက်လုံးကလေးကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ ကြည့်ရှုနေကြသည်။

[illegible]

ဥပဓိဋ္ဌိတံ ဝိသုဒ္ဓိတံ၊ ဝိသုဒ္ဓိတံ ဟံသာဝတီ ဝိသုဒ္ဓိတံ။
ဧ. ဣ. ဝိသုဒ္ဓိတံ။

სიგველეხე, ნაბრძანები გ გ ლ მ წ ი ფ ა ს ი მ-
ბ გ ი ა გ რ ა ს ა გ ა ნ, მოსკოვის საკუთრი-
მოძღვრო წინამძღვრობადმი, ავკისცობს.
წ. - 1858 წელსა. -

(დაწერილი «Кавказ». № 88.)

ჩემოვს უფალნო, ყოველთჳს სსხამოვნოა, ღო-
ღესაც შესამღებნადია განგიცხადებდეთ მადლობასა,
გაძნა უსანიდისოთ დაბანადი, ან ანის ჩემი თჳს-
ბა. მე ყოველთჳს ვანბობ მადლობს, ღ სამუშაოთ
ჩემდა, ისეთი ან შემოწოთ განთმადი მადლობა!
განსთავთ თქვენს, მადლობს მე, თანის წლის წინათ-
მისა, თუთან ან თათსში გვეყოფნათ მის, ღომ
ადნე აქნება თუ ცუდნ უნდა შეკუდებთ შეფილვებასა
ბატონოების უფრობათ, ღ უმჯობესს ანდა დაწყება
თავით, გადნე ბოლომდე. სიგველეხი ჩემი თუგნენ
გაუბეზელ, შექმნამ მისა ამავე დიდ სსს ვუიქ-
ნადი, ღ ჭილადეუ მადლობათ, განუდეთ შეკუდებ
საქმესა. მადლობს, სსოვნისაშენს შეცვრუდის ღ
დოგუთის ყუთილშობადით, მიუცა ჩემგნით მესკნი-
ბი, მე, სწადე გაქეა, შეფილნა ღომ მოსკოვის

მოქმედით იხს, რომ შევუბნოთ იქუზნს მეგობრად
 ღვთის მოყვარულს. შევითხ ვანამთილებს, იქუზნ-
 დამო მეს მანთილებსა. —

კუდიანი ვანსკუდიანი ღ მთისა ამა მთისა
 მოქმედებს ქვეყანაში. —

გოდვე სამს მოკომიანდვენ, ღმრუბულთა შიშის
 გოდვე მთილებსადა კუდიანი ვანსკუდიანი, რომელ-
 სდა უწოდებენ „ღმრთის შიშის“. სან კუდი ღ სან
 ღმრთის ვანსკუდიანი წმინდანებდნ ცნისა სიწმინდესელ,
 ვანსა სამს მოკომიანდვენ მრუდიად ამა მთისმდებელ
 მთისი სამსკუდიანსა მთილსკუდიანი ან აცხადებენ
 გამომდებს კოდვე მთისსა, ამა ღმრთისგა
 სიწმინდესს ღმრთისგანსა ვანსკუდიანი რომ ამაღის და-
 წმინდულს მთისსაგან, კოდვეთა შიშისსკუდიანსა მთილს-
 სიწმინდესს, მთის ამაღისა მოქმედებსა ქვე-
 ყანისა: სიწმინდესს, ვანსკუდიანი კოდვეთა
 მთისსკუდიანისა მთისი კოდვეთაგანს ღმრთისგანსა
 მთისსკუდიანსა, ეს სიწმინდესს, მთილსკუდიანი
 გამომდებს კუდიანის ვანსკუდიანისა, ამაღისს ან
 მოკვასწავებს, რომელსადა კოდვეთა ღმრთისგანსა

ვანსკუდიანი მთილსკუდიანი მთილსკუდიანი ვანსკუდიანი
 მთილსკუდიანი კუდიანი ვანსკუდიანი გამომდებსა სიწმინდესს

[illegible]

524 წელს, გამეზნა, გავსა მამასთან ვამან-

აქამომდენ.

ან გაუგლია იანს საუკუნეს, მოდესაც რომ 717 წელს გაჩნდა დასავლეთისაკენ საშინელი შე-
საყდრის სწეულება, მომელმაცა მანტო კოსტანტი-
ნოპოლისი შთანთქმის სამისი ათისი კაცია. ამ წლების
განსავლობაში ანტა უმთი ვანსკვლავი ან გამო-
სენიდა ცაზედ.

874 წელსა, მთელს ეგვლობაში გაჩნდა ისეთი
გაღია, რომ ჰაერს აბნელებდა ზე ემთს აღდგედ
ზოგ ემთს აღაგს კვლანდი ეყანენ. წვიმებმა ისე
დააღწეს ეს მკვლარი ჯაღია, რომ და ავანდა სა-
მაგელი სუნია, კვლად გაჩნდა სწეულება ზე დანთ-
ქვა მკვლარი კაცი. ანტა ამ დროებში შეურიზნავთ
კურდანი ვანსკვლავი. მანთალია გამოჩნდა კამეტა
876 წელსა, მაგამა ეს გამოჩნდა იყო ემთის წლის
შემდგომ ამ საშინელის უბედურებისა.

996 წელსა, გამოჩნდა ეგვლობაში უცნაური
სწეულება, მომელმაცა ემახდენ საოცარს საკელს
«წმინდა ცეცხლი» ისტორია მოგვითხრობს
რომ ეს ცის მდისხანება თუთ უსასტიკეს სისწრაფით
მოედო თუჩმე მთელს ქუჩეანას; თუთ სწეულებ-
მა თუბდა იყო მსწრაფი, გაჩნა ცანჯვა ჰქონდა
აუტანელი, მომელიცა მსწრაფად მოედებოდა
მთელს სწეულს ზე დადენსამე წამში შესწავდა
მთელს ცანსა კაცისასა. ესეც მოხდებოდა ხოლმე,
რომ ცეცხლი ზოგსა შეუწავდა მომელსამე ასოს:
კელსა, ფეხსა, თუ ხს. უცებ-გაუშვებოდა ზე შემ-
დგომს ძეგლიანად მოვადებოდა ცანსა. სწეულება

ესე დიდ ხანს ინთქუამდა კაცობრიობასა; ბოლოს დაკარგა ამ სწეულებამ თავისი ძალა ჩუ შეიცვალა სსუა სწეულებად, რომელსაცა ახლა ეძახიან „ან-ტონის ცეცხლს.“ იმ საშინელის სწეულების გამო, ხალხი ანებებდა თავსა, მამულსაცა, ყოველ-სავე ქონებასაცა ღ მიუშუენებოდნენ იერუსალიმისთ-კენ, სადაცა ითხოვდნენ ფუთისგან შემწეობასა. ამ დროებში გამოჩნდნენ ორნი კუდიანნი-განსკვლავნი, რომელნიცა იუენენ ფუთად დიდნი, ამასთანავე მნა-თობუნნი. მაგნამ შინგული იმათგანი გამოჩნდა 983 წელსა, მაშასადამე ცამეცის წლის წინათ უბე-დურებისა, ხოლო მეორე 1005 წელსა, მაშასადამე ცნის წლის შემდგომ.

1092 წელსა მოედო ქვეყანას კვალად მსწრაფლ მომაკვდინებელი სწეულება, ამასთანავე ზანუტ-ყუთა ჭიჭი, რომელიცა მოქმედებდა სუთს წელს; ყოველნი უიქრობდნენ წამდვნის მოახლოებასა. წამდვნისამე კვირაში, იერუსალიმში დაიბოცა სუთას კაცამდენ; მტელი ანტიოხის ქალაქში მცხოვრებნი მოიხვენ, ომასი ათასი კაცი დაშქნისა სწუდიად ამოიბოცა; კვალად ევროპიითგან გამოგზავნილი ჟანი შემდგანი ოც ზ სუთის ათასის კაცისაგან წამდენიმე დღეში გაიჟლიცა, ამ დროებში აღმოჩ-ნდნენ კვალად ორნი განსკვლავნი; 1071 ზ 1097 წელიწადებში, მაშასადამე ერთი იმათგანი ოც ზ ენთის წლის წინათ უბედურებისა, ხოლო მეორე სუთის წლის შემდგომ საშინელის შესაყანის სწე-ულებისა.

1347 წელსა, იზაითგან გამოვიდა ევროპაში თუთხაშანელესი ჭიჭი, რომელსაცა ეძახდნენ «მ ა გ ს ს ი გ ვ დ ი ლ ს», ანცა ერთი ქუჩისანა ან დანჩინა აუოხნებელად, ჯერ ზინკელ წელიწადებში მოქმედებდა ზღუშბის ზინას, განა 1348 წელს, გადავიდა ყოველგან, აძწუნებდა ხალხსა, მიწის მხგნელთა დაუტყვევს სახლგან, გუთანი ზე სს. მიდბოდნენ ტყეებში, ყანები წიუბოდა მოუშკავი, ხალხში მოისპო სიუგანული, მძა გედაზა მსტრობდა მძასა, შუალი დედასა, დედაშუალსა, ნათესავი ნათესავსა, ერთი ერთმანეთს გედაზ უდგებოდნენ ზე მიდბოდნენ გინ იცის საითკენ. ზოგიერთს ქალაქში იხოცებოდნენ დღეში ოცა ათასი, ზოგი ქალაქი, თუ სოფელი სრულებით მოისპო, წამდენნი მეურნი ზე დედოფანნი შეიქმნენ მსხვერპლად ჭიჭისა. ვანსკვლავთ მჩიცხველნი ამ დროებში გვარგენებენ ომთა დიდთა ვანსკვლავთა, 1347 ზე 1357 წელიწადებში, ამ საიდან დაიბადა ზე წარმოდგა ხალხში ჩვეულებად წმუნებისა. წადგანც ამ ომთა ვანსკვლავთგანნი ერთი გამოჩნდა უბედურების დროს, ხოლო მეომრე უბედურების შემდგომს. ძველთა კაცთა აზრით, ომნი კუდიანნი ვანსკვლავნი ყოფილან ნიშნად უბედურებისა ზე ბედნიერებისა, —

1546 წელსა, სომხეთში გაჩნდა საშინელი ჭიჭი. ეს ჭიჭი გამოვიდა კატაიიდან, სადაცა გაწვირტა ოც ზე ათი მილღონი კაცი. აქედან გადავიდა ჭიჭანდიაში, იტალიაში ზე ფრანკიაში, რომელშიაც მძავალი ქალაქი დაცარიელდა. ღონდონის

ქალაქში, სასაფლაოზედ იყო დამაწესელი ორმოცე ზეთი ათასი კაცი, მანქანი, იმედ განდაწყვეტილი ზე გულისდაწყვანი ხალხი მსოფლია მთავრობასა, უნაების განწყვეტასა, ზეონებდნენ და, რომ ვითომც იმათის ცოდვით მოსდიოდით, ანუ ვითომც ზეონდნენ სანამაგსა მდინარეში. ისე გაცხოვლდა სნეულება ზე სიკვდილი რომ ეწიეს კუბოში ასვენებდნენ ორსა ზე სამსა, ყოველი მდუღელი თავის ეკლესიაში ყოველს დღეში ზეონებდა ორმოცამდენ კუბოს, მკუდრებით საყსეს: სასაფლაოზე ან იყო ადგილი დამაწესვისა, მიჰქონდათ ზე ცეცხლში მანხაგდნენ; ფულის მოუვანენი კაცნი ეწიფუდით მანხაგდნენ და გა-ჰქონდათ ქალაქითგან, მაგნამ ბოლოს ესენიც შე-შინდნენ, და რომ ნახეს თავიანთ ამქანისანიც იყ-ლიტებოდნენ. მანვალთ დაუტყვეს ქალაქები ზე შესდგებოდნენ ბეჭებად, თუ მოდოწინებად. ყოველ-გან, სადაც კი გადაწყდებოდა ზინი, იქ მაშინვე ხალხი გვალად დაწყებდა განმწავლებასა, ასეა ესე ბუნება! ეს საშინელი უბედურება, ან იყო წინათვე მაჟერებელი კუდიან-განსკვლავითა?

დასასწავლს ავიდოთ 1830 წელიწადი, რომელ-შიაც გაჩნდა საშინელი ხოლენა, ანა რომელი კუ-დიანი განსკვლავი გამოჩნდა იმ საშინელს უბედურე-ბის წინათ? უბედურებაც ზე ბედნიერებაც ანაჲ ველთა შინა განგებასათა. კუდიანნი განსკვლავნი, როგორც სხუნნი ზღანგრნი მიმავლობენ თავიანთს ხაზზედ, უხერხესს დაწყობით ზე ანა მად მოქმედება აქესთ ქვეყანაზე. —

ატლანტიის უკიანეს ზღვაში

ტელეგრაფი.

ამ წახრის კანგი მსაგლა დ განათლება? კანგი განათლებული კაცის გონება ვეღარ დასცხვება, თუ იმან საბეჭდოობა ანა შესძგნანა კაცობრიობას; ანა მივიხედ-მოვიხედოთ დ ქვეყნას თვალი გადავაყდოთ, წა ამბავია! წა საკუთრელი საგნები იხადება განათლებულის კაცებისაგან კაცის საბეჭდოობისათვის!

სსუა საკუთრელი საქმეთა შემდგომს, ატლანტის უკიანეს ტელეგრაფიკ მოიგონეს, ვალენსიდიგან ნუი-ბოუნდლენამდისინ, სადაც წავლენიქ ათასი ვეწსია. ამ ატლანტის უკიანეში, ვიდიო-ვიდიო-სინ, ამ განიუკს ზღვის ქვეშ, გაუყდოთ ტელეგრაფის მანთული, საიდიგანაც 99-ი სიტყვა 67-სა მანუტში მიდის ანგლიდიგან ამეკიკას (ვალენსიის ქადაქიდიგან ნუი-ბოუნდლენამდისინ) დ იქიდიგანაც მასუხი მოდის, ვგოდენსავე დნოს.

ისზანაის საზოგადოებისაგან ამონიქებული კოლუმბი; იმათან გიქთ დასახული, იმათან დატან-ჯული: წოგონ ბედავ ამბობ შენ, ახალა ქვეყანა იუოს სადმე, გაყო კოლუმბოგო. წა ან უიკეს ამ საკუთრელს კაცს მაშინდელია ისზანიფლები. მნუ-დაა გაუკებული საზოგადოება ქვეყნისათვის, თუ თაყის საზოგადოების შემატებას ვეწას ხედავს

განგე ზე თუთუყუნ თაჟთაჟის სატეგებლობას
 ეპებენ მხოლოდ. ამისთანა საზოგადოებას ეტყვის
 ისტორია: წყალწადებუღი!

თაჟის დიდის მოთმინებით, დიდსულოვნობით ზე
 ძლიერის ხასიათით დათმეუნა თაჟისი წინააღმდეგ-
 გები კოლუშბია; ხომადღებით შეცუწდა უკიანეს
 ზღვაში ზე დიდის ღვაწლით იზოგა ახალი ქვეყანა, —
 ამერიკა. ამერიკა იყო მაშინ ველურის ხალხით
 სავსე, ეხლა აწის საკუწველი ამერიკა! სადაც ღმრთი
 მეტნეიერება სუჟუეს ზე უზინგველესი განათლება!

წანსულებისასა ზღაწას ვიტყვი, ეხლახანს ამ
 ამერიკის ქვეყნიდგან გამოვიდნენ კატრი გონიერნი,
 მეტნეიერებით სწულნი, მოშეღთაცა მოგონება
 ვთქვ, ატლანტიის უკიანეში გაატარეს ტელეგრაფის
 მანქანული ზე მთელს ქრისტიანს შესძღვნეს დიდი
 სატეგებლობა!...

ახა ნუ გაჟიკუწვებთ, განათლებული კატრის გო-
 ნება წა აწის, ზღვის ქვეშაც ტელეგრაფის აგლე-
 ბენ, ნამეცნაჟად იმ სიღმეში ზე იმ სიშოწეთ!

თ. ალ. კრ. მარბელიანი.

სადღაყბოს ფურცელი.

მიზეზი მოღაყბის გარეშებისა. — მოღაყბის
გულის ჭ სულის ეოჟნა ქანთველებთან. —
საკუთნებით საწებლობაზე ჭ საზოგადოზე
დაყბობა. — ზოგერთ კაცთა მახინჯობა დაზა-
დაკით. — განჩრეკა «ცისკანის» ჭ ღილის ცის-
კანისა შიდას. — საკუთნებითი საწებლობა ჭ
იპისი ბოლოცება. — მოღაყბის მოგზაურობა
ცეზიდისში ჭ ქანთველის ძებნა. — ქანთველთ
ჭუნომენისაგან მოღაყბის მიღება. — ქანთველთ
ჭ აწა ქანთველი. — მოღაყბე ჭ სომეხი. —
სთველი ფულებსა კლუბში. — მოღაყბისაგან
ჩინებულის სტაციის თადგმნა. — «ცისკანი»
ჭ თაგვები. — ქანთველთ მოწოდება კეთილს
საქმესე მოღაყბისაგან. — მოძაგადის ახალაე-
წადისაგან სანუგეშო იმედი. —

დიდი ხანია აწა მქონია ბედნიელება თქუწმნთან
საუბნისა, — მკითხავთ: დასათუხ დაგვიგრიეუთ საუგა-

ჯაყელნი, ჩემის გულთმაცან ზე გონებისიგან განუშო-
 რებელნი ქაბთველნი? თუთა აქამდენ თქუშნან
 ან მასაუბრნი, — ჩემის სანთცადღვრის ნიხვდვით
 ვსთქუათ, ან მთელუნთ; მაგრამ განუშერვთ მო-
 გონც გულგწილი ქაბთველა, ცემლობა გულთხული
 ქაბთლოსანი, რომ ყოველივე ჩემი გონება, გონ-
 ნობა, გული ზე სული უოფილა თქუშნან, მასისა-
 დაჲე უტანჯია ზე უქანჯია ჩუქშნის მიგონების
 თვსების ურბით!!! აჲ კადევე გამოცატა ჩუქშულ-
 ბნივ ლაჲობით იმ წყულმა აზრმა, ჲა აზრით
 იტანჯება ჩემი გული, ჩემი ცემლობა, ჩემი სული,
 მიუწინა შუბებს, გულა იმსჭვალება ზე ნადვანც
 ღონისაძება ან საიდვან ანის განუწინებისა,
 აძისათვს ისევ მსჯობს ღაუტავო ის აზრი ზე შე-
 ვუდგე სხუა აზრს, სხუა საგანს... მაგრამ მაინც
 კადევე ან გიბნაწით მიბრია ჩემის სია გაკეცისა,
 ან გივრთ რომ გავრედი. მე ზე თქუშნ რომ
 ჯიციო, — ამისაგით! ასე ვახლავან ქაბთველები
 სადაც ვნახავო, რომ საკუთრებითი საცგვადობა
 ანის წამე; სადაც კი ვნახავო, რომ თაფლი სცხია,
 შავესკეთ ბურებსკეთ, ვეცადებთ ეწითაწითმანეთს;
 ვამტკვეოთ თავებს, ვეწვეთ უგან ზე ვაჲ იმისი
 გასწინის ბნაღა, რომელსაც კი ვრთი ღუჭმა მომა-
 ტუქული მოუგა. შენი შიგნი?... თქუშნ ჲა გგონი-
 ათ. — მე ჯიცი იმ გგონი გაცნი, ზე ჲა მანტო მე!
 გონია თვთან თქუშნც კანგათ ზედავდეთ, თითქმის
 უოგედს დედს, უოგედს საათს ზე უოგედს წამს იმ გგონთ
 ჲადია, რომელსაც ეს გვერდებდა აქესთ მოქცეული.

ესეც ან ანის საკუთელი, რომ ან იცოდეთ მიზე-
ზი ამ გვანის მახინჯობისა? ცხადია, ან ენის შტკა-
ველს ალაგზე უყვანია, უღავა ჰქონის მიზეზით
უბა კი ანა, კასერაც მოგვცხა, ან უნახავს თავისი
მომხე ქანთველი დაწინავებული თავისის მეტადინე-
ობით ჰქონის თავის მზგავს კაცთან ძვირად ჰქონ-
სუთნით ღაზანკით უბა სასწოლის ხაზს მოშოძებია!
ახლა საზოგადო საქმე რომ იყოს! იქ გავსუიღებთ,
თითქოს გვესაუგეს გვესა გხედავდეთ; სმენასაც
ცოცხალი შევიმისუბებთ. ასე განლაგონ! ამისათვის
რომ სეკუთნებითი სატებლობა ან ანის. საკუ-
თნებითის სატებლობითგან ბევრი კმაყოფილება
წამოდება: საკუთნებითი სატებლობა იქნება,
წავალ თეატრში, რომ გვეცა და შევიტყუო და ჰქონ-
ს გვეცა და გავიგომა! მხოლოდ სხვების მიახლოებით,
რომ მნახონ მეც იქა ვან!... საკუთნებითი სატ-
ებლობა იქნება, ჩავჯდები დროშაში, ანუ ტა-
ტონში დონჯი შექოყნაღი, მანანოზა მინში,
უუთმანჯთ შექნაღი ქანთუღუწად ჰქონი გვერდზე,
გავიწებენ ჰქონი გავიწებენ ბუღვანის წინ,
გება დაძანახონ ჰქონი: დასე და ბიჭი გამო-
ვიღაო, ეს ისეთი კაცია, რომელსაცა გვეცა ენთა
მეცოქე, წინ გვერდ ღაუდებიაო!... მოდი ჰქონი
თქვენ საზოგადო სასატებლის საქმეს უუთნადება
მაქცაღი, საიდგანაც ჩქვენის საზოგადოს ახლოთ,
გვეცა დროშათ ვნახავთ კმაყოფილებას, გვეცა
თეატრით, გვეცა ბაღით ჰქონი გვეცა ვეწეწით! და
საჭიანო; რომ სხუთა ქვეყნის ხალხთა ანა თქვენ,
ც.

დახე წა ხალხნი აწიანო. თავიანთს ენაზე ყოველი
 ფეხი აქესთო. მთავრობის კეთილას, განზნახვას
 მადლობეული აწიანო!... ერთი სიტყვით, სადაცა
 გხედავთ საზოგადოდ სასარგებლო საქმეა, იქ ანცა
 ხმას ამოვიდეთ ზე ანცა კეთილათ გადახანკვებთ.
 ისე გვეჩვენება თითქმის ანაფერს გხედავდეთ. აჲ
 მაგალითი: ერთს ქართველსა ჰქათხეს «ცისკარი»
 ან გინახავს? მეთესათხე კდგები ზე სად გნახა-
 ვდომ, მიუგო ქართველმა, ან წა საჭირო აწის
 ნახავო. ქართველმა იფიქრა, უთუოთ ჯუღიანი ვან-
 კლავსავით იმასაც კუდი წამი გამოსვლიათ, თორემ
 ეს კაცა მე აწა მეთხავდა, თუ იმ დღის
 ცისკარში აწა შეენაშნოთწათ, იმ დამეს წა
 შინ მივიდა, მნთელი დამე ან დამშინია, ერთი
 გათენდეს დღია, ვნახო წა ანბავი დამწთვიათ,
 ადგა, შეხედა, ცისკარი თავისავ ალაგას სდგას ზე
 ისევე ჰქუენვალვას, აწა ევდეთ, დოგორც ჩუშნი
 სამშობლო ცისკარი ქართველებს მეთხებათ ზე
 ნუგეშით!... აჲ, წა დოღსა თამაშობს ჩუშნი
 საზოგადო კეთილი განზნახა!!! ეს ყოველმა სუღმა
 კანგათ იცის, დომ დოღესაც საზოგადოზე
 ვხუნავთ დახედვე, ეს უმწველად კეთილი საქმეა;
 დოღესაც დომ საკუთრებაზე ვიციკრეთ თავებს,
 განწმუნებთ დომ ყოველივე ბოროტება აქეოგან
 წამოდგება. დადგანც უსეტესად ვხუნავთ ზე
 ვმეტადანეობთ საკუთრებაზე, ამისათვის ბოროტებაც
 ხშირია ჩუშნი. დოღესაც ბოროტება ადმოიხი-
 ლება ჩუშნი, მაშინ ყოველი საქმე წიგნიანთ წაჲ

გარკა ღამ მომაგონდა წაქსულს კვირეს, მხოლოდ
 ტყუალის მიგიაჩე (კუჩაის ან მოგახსენებთ, ჯერ
 ის ქალაქის სიაში ან ანის შედის უფალი,) ზე ერთი
 ნამდვილი ქანთგელი ვერ გინახუნე. ეს წოდებდა
 ჰსწანს, კხოპესავით მაძაგდა, წოდესაც რომ ის
 წაწინებული ზღაპრით წეწადი, ხედავდა წა ოთხ-
 გუხიან თავის ქვეყანაში ბოლოტყესა, იტყვინთა
 გელში ანთებული ფანან ზე შეადლასს ბაჰანაბან,
 ქუჩა-ქუჩა საბრულოთ გ'ტს დაეძებდა. წა დაბრუნდა
 შინ, დაახეიქა ჟანანი ზე დაიუვიდა: აჲ ქვეყნის
 უბედურება! მხოლოდ დღე ვაჩე ქალაქში, უუკად-
 დებით გ'ტს დაეძებდი ზე გერცა ერთი ნამდვილი
 გ'ტა ვერა ვაჩეყო. — იყო ორმაფათი, საათის მეტ-
 ნე, თუ მეოთხე, წოდესაც წაწმინდა ეს ჰსწანა.
 კხოპეს გ'ტა უძებნია ზე მოდა მე ქანთგელს დაუ-
 წუპ მებნასა მეოქა. ავდექა წინადად ქანთგელურად,
 ზღაპრით, ზსოტებით უქსე ზე გ'ვწივე გუყის
 სიდიდავერ, საიდგანცა მანდოდა მოგზაურობის და-
 წუობა: უბასსე გაუქნე, მოდა ჯერ ერთი შევალ,
 წაწმინდა ქანთგელთა ჭერამენსა მეოქა. მიველი
 გრძალვით, შაშით, თავსით ზე დაუკავუნე კანი.
 გხედავ ანაგან მაღებს კანს, ოთხეუთხიკ ვახელები,
 ანა ვანა ჰსწანს, ბოდოს ავიხედე გნახე, რომ
 თუჩე წადის დაწყა ნდომეხათ შაგ მდგომთ. ცო-
 ტითი გაჯერებულად გახედით, წადგანც გარკა
 ხანი ვადექ გარში, მოვიდე გელა ზე წატ ძალა
 მქონდა წამოვწყაჩუნე. გნახით გაშიდა კარი ვწ-
 თმა უსაკვკელესმან წადმა, ასე უსაკვკელესმა.

რომ ამ საათში ენახა ჩემს წინააღმდეგობას. მის
 ეტის წესთაგულს მოჩვენება ეგონებოდა და მიწ-
 ჯვარს დაიწყო. გნახე კაცი, ეტყუა იმისთანა შა-
 ლვანი, რომელმაც ინდუიზმის ჯუბი მნელად ჩაიჭე-
 დება, კახა ეტყუა (ვსთქვით ქართულად, და თუ
 წესულად იწებებო, მეორეა ფანჯარა გახლავსო.)
 გუდინი, წინ სულ დია ჰქონდა და უკან ერთი
 თუ ორი გაზანდვის ადგილი გაეგდებოდა, დო-
 უსხე აქვთ და იქით თეთრი, მეორეა ქაღალდი იყო.
 აქვდა და კარგად ან იყო, გაეშეშებოდა. მე ჯან-
 ცუხი მეგონა, და ამისათვის გვითხე: მუსიკა! ჩემი
 ტენორი შინა ბმანდება მუსიკა, მაგნიტა! ობ! სა-
 კანკალებო! წესულად მომგო: სმინავსო.)ახლა
 თქვენ ეს პანკი, გინდა ქართულად მაიღო, გინდა
 ფანტაზიად, მე კი ჩემი ჰქონდა ასე ვაფიქრე,
 რომ იყო ქართული და ან ქართული, ასე რომ
 იმ საათში მეორეს ოთახიდან გამოსო ქართულ
 ტანისამოსიანმა, რომელსაც თავზედ კარტუზი
 ეხუდა და შეუხახა: მამაგიდობოდა წესულად ილაშ-
 კავი, რომელსაც რომ სწოლოდ მუქის საყვლადა ან
 იცოდა. აქ ვაფიქრე. ვაჟ დროება, და ხან! მაგი-
 თვისებო იმ ენას, რომელს ენაშტად გაჟავებო
 აუტანებელს შეცდომას, მხოლოდ ამისათვის, რომ
 მსთქვან განათლებულიაო! გარე განათლება გახლავ-
 სო შალვაშაველითა და ლაშკარა. ანაჲ იმ გვარნი
 შინნი, რომელნიცა კამდენსამე ენას მსწავლობენ
 და ანცა ერთის ენის ლაშკარა დიდიანთ
 იცინ, თავისასაც ჰყარგვენ და გეცა სხუას იცებენ

ასე გახლავართ, აზრუკა წაკი ვისწავლეთ, უმჯგ
 ლად გვგონია მინისტრები შეგეძენებთ, სომხისა
 ან იუდეეს, მახლას!... ამ ლაშაწაკში ზე დაცინვაში
 რომ გახლდნენ ეს ჩუქნი ანა ქანთველნი, თუ
 გრესვსთ გოტუკა, ჭიანჭუხნი (გამოვიდა ოთახიდან
 სმა «ეა! შე ფიცხლავე მიგზვდი, უთუთ ბატონმა
 გაიფიქრა მგოქი. მე გაცხუხუხებთ რომ საწყალი
 მუჟე აწაკლიც ან იქცეოდა ასე ამბატონებთ
 რომოც ეს ჩუქნი ბატონი, რომლას მიწეზითაც
 ვამდეკ ამ დიდს იმას თავის მოუვანეობისათჳს ამ
 საკუდს. ბიჭს დაგაბანე, მოახსენე რომ საწყალი
 თქუქნი ლაზდინდა, გახლავსთ სადაუბოთგან ესა
 ეს ანის მოსულა-მეთქი ზე ლაუბობა მოსდომნია
 კეთილს საქმესგდარ მეთქი. ზატაკს ხანს უკან
 ბიჭი გამოვიდა ზე მითხდა: ბატონმა ბძანა,
 ეხლა ანა მცალიან, იმ კეთილის-საქმისათჳს, წასა-
 თხსაც მოსულათ. ის სადაუბო შეიდან დიდი ხანია
 მოიშალა, იქაუნი მოქმედნი ზიანნი, ჯამბაზებთაც
 ადამ გაცვიან ზე იმათი ცაქა მისხანა და იქმნებაო.
 მე აქ მიგზვდი რომ ანა თუ ლაუბობის საკულის
 წოდება, ცაქა მისხანაც გამხდა, ვაჟიქნე, ისევე
 ჩამოვეცალე წავიდე ჩემს გზაზედ თოქემ, თუ აუ-
 ხანდი, უთუთ ძალათ გამადებენ მეთქი, ავდექი
 ზე ბუტბუტით გამოვედი, კანა ფიცხლავე მამაკე-
 ტეს, ისე მამაკეტეს, რომ ჩემმა ზუნგმა რომოცდაც
 ცვილია იგბნო!... ან საუბრელი ქანთველებისა,
 ან რუგეში, ან საიდგან წამომდგება წამბატება
 საწყლის კნისა, რომლისათჳსაც ზნუნავს უბადლები

შთაგნობა, მწუხარებით გუიქნობდი ამას ზე მოგ-
 დიდოდა უბახუე. სადაც უცებ შევეჩუე ენოს ცი-
 სავით გაბედილს სომეხს, რომელსაც და ცხვირი
 ცხვირს მაგანტყა გამოველა სამწუხაროს ვაქნით-
 გან. ამ წავიოსანს სომეხს აღვევე ვიცნობდი ზე
 დაუწეე ლაზარია (წაწუნ მანასჯან, ენთი ქუ მატად
 მაშესმადე მეოქი!... ის გაოცდა, და გასჭიკებია
 ასეთიო, წიწი დაადო ზე მიწასუხა: ვა! ახან ვმე
 და გინდა ჩემგანაო! ანაჟენი ან მინდა შენგან,
 დღეს გამოვსულგან იმ წაწნით, რომ ქანთველებს
 დაგვებ მეოქი, ზე თუ ვიწოვრე სადმე რომელადმე
 ქანთველი ამადამ გენეში მინდა დაგვაციუო მეოქი.
 ანა ქუ მატად, ოდონდ ქანთველებში ნუ გამეგვ
 ზე სხუა ემე წაც გინდა მთხოვეო. ქანთველებისგან
 დიდი ხანია გული დაჩაგნული მაქსო. მე აქ ვი-
 წოვრე კანგი შექთვევა თხოვნისა ზე გუთხანი: ეს
 მანც მიუაჟი წაწუნჯან, ჩუშნს «ცისკანზე» კელი
 მოაწევე მეოქი, ან დაადო აქ მეონეთ წიწი ზე
 მთხნა: ვა! ახან შემწეობა, ჩუშნს ემე კახეთს
 შევეწიოგო... ამ სიტყვასე ისე გამაჩუმა, რომ...
 სომეხები აწიან ზე ქანთველები აწსად, ვიტყვი
 ზე ამოვემანთე კლუბს, თავდახნით შეგელი მოქადალ-
 დო წაღვოცში, რომელმაც ამ ხანობით იყო გა-
 ჩადეჟული სთველი ფულებისა, დაობდენ, ანთვედენ,
 იტადებდენ ზე იმისთანა ზახილი იყო რომ, თავათ-
 ვე შეწეული ჩემი გონება, ჟუწო შეიწევა. მე
 ვედან გაჟუძელა ესენთს უაყანს, ქანთველიც და-
 მაწიქსდა ზე სომეხიც, თავიც დამაწიქსდა ზე ბედი

ქართვლოა, ავღეძი ზე შეველო იმ ოთახში, სადაცა
 გაზეთებსა კითხულობენ. წინგველადვე ჩეცნს „ცის-
 კანს“ მოვავლე თვალი, ამ დროებით „ცისკანი“
 შექმნილიყო თავკებისა საზნდოდეს კადევ ანაფე-
 ნი, ერთს აღავსა ვნახე დაეშალათ ზე ფანჯრებსედ
 გაეკნათ. ამის ნახვასე, დავღეძი, უუუწე ზე შევნიშნე
 რომ ღოუები დამსველეობდა ცდემლით; ან იყო
 კადეც, რომ გუღი როგორღაც მეწოდა. საწყალო-
 ბედნი: წუთსველი, ჩახწუნსა ზე სხ. განა ამისათვის
 ცდილობდენ ერის აფევაგებისათვის, რომ ამისთანა
 ხვედრი დასცემოდა იმათ შჯლის-შჯლთაგან? განა
 ამისათვის დღე ზე დამე აწეალებდენ, რომ ჩეცნის
 მეოხებით ზე წეალობათ მიწასთან გასწოლებულ იყო
 იმათი საუგარელი ვნა?.. „ცისკანი“ ისევე მივანებე
 თავგთა გასაწეწავად ზე მე დაუბწუნდი სხუათა ერის
 გაზეთებს, იმათგანში რადგანც ერთი ახალი იყო,
 ავადე ზე მოვეყვი კითხვას. სხუათა სტატიათა შო-
 ნის, იყო დანსა შენიშვნისა, ერთი სტატია „საფევა
 მისის იმზე კანცე ბითის დიდე უ-
 ლებსისა, მოსკოვას კეთილშობილთადმი (ამ სტა-
 ტიის წაკითხვასე უოველი ჩემი გონება, სუღი,
 გუღი ზე თუთაეული ასო გადდაიქცა გდმნობად ზე
 ვაძახდი: ნად ან შემიძლიან სიცოცხლე ჩემი შე-
 ვსწინა მას, რომელსაცა ჩემის შეწინდვით
 შეეძლოს ადსწულებასი მოყვანა კეთილისა იმ გან-
 ზნახვისა, რომლისათვისაც დაუცხმომელად ზნუნავს
 მეოქი, მაგნამ წანმომიდგა ნა, რომ უოველი ვატი
 უნდა ცდილობდეს თავის შესაკანად, ფიცხლავე

მოგვიადე გვლა კალამისა, გადმოვთმეგრე ზე იმ საათს
 ბაგუბზანე „ცისკარის“ რედაქტორს, რომელიცა
 ანა მაქეს ეჭვი, რომ დაბეჭდავს წარიკითხავთ ზე იქი-
 თვან ჰსცნობთ ჩუქნის საზოგადოს მამას, იმ მამას
 რომლისათვისაც მოვალენი ვართ ანას დაკვირვადყო...
 ქროველნო! თუ ხართ სადმე, ჯერ კი ვერ მიპო-
 ვისხადო ზე თუ გიპოვნეთ, თქვენნი ძველად ხსნიეთი
 იყო, ანა თუ ქონებას მეუვისათვის, სიცოცხლეს
 შესწირავდათ; ანა თუ თავსა, აკვნის ყმაჩულისცა
 გამოიყვანდათ ზე მეუიან ჰსჯეს ან უნან ჰყოფდათ.
 სად ანის ძველებური ესე ხსნათი. ჩუქნა დიდ
 მეუე შესდგომია იმისთანას საზოგადოს კეთილს
 ჰსჯეს, რომელსედაც ჰკვნობს მხოთელი ეკონია.
 მას მოგვარეცნია, მაგო შეძლებისძეკ ან მოგ-
 ვახსენებია: „დადო იმუწაცონო! ჩუქნო მუადგე-
 ლო! ჩუქნო, უსჯულოთ მაჰმადთან დამისწელო!
 გვიბძანე ზე მხათა ვართ ერთგულნი შუღნი შენნი
 ივერიელნი.“ სიკეთეს გარდახდა უნდა, გარემუნებთ
 რომ ანა თუ ჩუქნს დიდ მეუეს თვთან უზენაესს
 იამება ეს სადმითო მოხსენება; მაგრამ ანა, რომ
 ან ანის ჩუქნში მაგდენი გემნობა, დაგვიდაა
 შიდი, შევეურებთ, ჩუქნის თავისა რომ ანა გვეს-
 მისდა, ქუჭყნისას მას გავრებთ. ჩუქნში ეს
 გახლავს: საშურე, მტეწობა, კიცხვა, აშხანტა-
 ნება ზე სხ. ვითომ ვაუაქნით საზოგადოდ კეთილს
 დახედმა, ღმერთმან დაგვიუადოს! ჯერ რომ ეწთი
 უნდა დაგვანობია, ისიც ვერ მიგვადია წამატე-
 ბაში, სხუას და კეთილსა ვიქმთ!... ვინანებთ! ვინანებთ!

„აჲ, რა ჯერ სიძინელო! — სიკვდილის შემდგომს
 სიძინელო, ღმირი. — წაგიტოვით უფროსი ტოვისის სი-
 ღმირი და შეათვათ მსკინთ გული იმუნტაციისა.
 გარეშდა იქონი იმისთანა, რომ იმისა კეთილი
 გული და სული და შეიყვაროს. (თუ ციყვით გვი-
 უნდა, მაშ დავაჩვენოთ და სუ შეიყვანთ იქა-
 ზის, რომ ამ აზრით შიძინებოდეს, და აზრითაც
 მუდამ მოსკოვის კეთილშობილია. ღმირთმან
 დავაჩვენოთ! აძინებს სიყვარულს, ან სიძინებს
 დავაჩვენოთ. გვეტყვიან სადმითა წელიწადი.)
 გინათ ეს დავაჩვენოთ სიყვარულს, მოვიდოდეს. ცალკე
 დავაჩვენოთ და ცალკე სიძინელო, შინდა ცოტას სანს
 გულში შევიჩვენოთ, გინათმაც დავაჩვენოთ...
 ზოგს
 იქონი მოვიჩვენოთ და ცოტასმაც ქანთველით
 სადმესელო, მოვიდოდეს იქონიან შემდგომს
 წიგნით, ანუთის ნამუშაო, თუ შეიძლება იქონიან
 გინათ, ეს იგი თუ დავაჩვენოთ გვედის მომწერნი
 გინათიან, თუ ანა და, ისევე დავაჩვენოთ ინა-
 ღმირი და თუ სადმე ანა, ქანთველებმა... მშვიდობიან!
 შეიძლება ნახვამდინ! ღმირთმან მაგაგებოთ სიმართ-
 ლით ახადეს წელიწადს, რომლისაგანაც იმედი მაქვს
 შეიძლება. შევიტყვი, ვითომც ახადეს წელიწადს
 მომწერდეს ვითონ თვს სავალითა, სიყვარული
 ქანთველის ენისა... აჲ, ვიდევ წავალი! ვითომც
 მოვიტყვი იმ ენის აზრს „ენის სიყვარული!“ ნათ-
 ქამათ ქანთველი: „წელიწადი ნათ, ნათ, ისევე წა-
 ღმირი... აჲ თუ ქანთველი ან მომდის, გავ-
 თავე დავაჩვენოთ და აქამდინ ვიდევ გინათ მოვიჩვენოთ

საუვანდელნი შვითხველნი მიჰყუნი ჩემის აჭაშდინ
კმა გაკმეცისა. მოკლეთ შიგასხენებთ: მიჰყუნი ეს
გახლდათ, რომ ღამდენიც საღაუბოს ჩემი გაზუთი,
გინა ფურცელი გაგზავნე წედაკტოტან, იმდენი
ან ღამიბეჭდა, ბოლოს თავში ღამაგტყა უნთიან
მე მითხრა ამოხვედით, წოდესაც უთხანი წატომ
ან ღამიბეჭდე შეუქი: ღმერთიან ნუ იცის შენი
თავი, წისთესაც ან ღამიბეჭდე! შენის ღაუბთ-
ბით ასი მეტი კელის მომწენი ღამაგტყა!... აჲ
საუვანდელნი შვითხველნი! ჩემი ღაუბთა წოდონ
მიგაჩინათ!...

შოთაშვილი

სსუა ზ სსუა ანჰაუი-

— დეკემბრის შინგელითგან, ამა წლისა, ქალაქს ტფილისში იშუოფება ზრანციის უწარჩინებულესი მწერალა ალექსანდრე ღიუშა, რომელიცა იყო ამი ახლოს სანში ჩუშნის ტისკანის ტაშოგრაფიანი, სადაცა გასანჯა ყოველი კუთვნილება დედაქალაქისა. მხოუღს სმელეთზედ გამოჩენილი მწერალი კსე მოგზაურობს. ვისაც წაუყვითხავს „გრაფი მონტე-ქრისტო“ ის უმეტესად კანგათ იცნობს ამ მწე-
რალს ზ, ვისაც ან წაუყვითხავს, გოდებოთ მოძა-
გადს წელს წაგაკათხოთ, დადგანც კადეცა გვქმს
დედაქალაქში ტაშოგრაფიანი.

დედაქალაქისაგან.

— წახუდის თვის, ნოემბრის წიგნში, 184 გვერ-
დზე ტიშოგრაფიის შეცთომით დაბეჭდილია „უს-
ფულოდ“ გთხოვთ წარიკითხოთ „უსფულოდ.“ ამას-
თანვე გვერდის შტაფაღთაგან უკაყოფილება მაზედ,
რომ სტატუტში მოგვლის შეცთომელება. ჩუშნ საწმუ-
ნო ვანთ, ვისაც ესმის ტიშოგრაფიის გადმოება ის
ან დაგვებნახავს, ამისთვის რომ ანცა ერთი ეწო-
ბიის უფრანალი ან გამოდის შეუცთომელად. შტა-
ფულოდების გასახილწებულად ყოველს კუთვნილსა
შეავს იმასთანა შინი. რომელსაცა აქვს სუფთად
ამ საგანზედ სუდახედელობა ზ ანა ჩუშნისკეთ.
სსუა ზ სსუა სანგების გამოდგომა ერთს შტაფა-

გან. წასაკვდევადი წესნდა შიგვიდღიან ჯიჲდობათ ამ გვანო შანი. (კორეკტორი) გვანო წესნდა წოდ წესნდა ღონისძიება ამ გვანდევს წესნ. სადაც კორეკტორი შიგნო, ამ წესნდევს ათასთ კელისძომწუნთა იმედითაც მან. ზე ამ წესნდა-გათ წამდენიძე თცო წესნო.

— დექსი, წანსუდსიკე ნიკიძის თცო, 129 გვერდზედ ნაცვლად აღწმანტოკითა ცნობიჭა-ჭიისკე შეცთობით მოგვსკლად ამწესნდევს კანოკა წანციითსი აღწმანტოკითა.

— ზოგა ერთი ამ გვანო თხზულება მოგვსკლად წედაქცობა, რომლისაცა დაბეჭდის უფლება ამ გვანს, ანუ უფლება. რომ ცნესუკის კანოკით უაგვდის თხზულებას ქვეს უნდა ეწეროს საკელი ზე გვანო ავტორისა, წინადადეგ მისი, ცნესუკა ამ გვანდევს დაბეჭდის წესს. უკუთ ამა სენს ავტორს საკელის გამოაშკრება, მაშინ ეს შეეძლე-ან, მხოლოდ ამ ზნობით, რომ უნდა იცოდეს ერთი წედაქცობა ზე შიგნო ცნესუკისა, საზოგადოებისათჳს ეს დანთება უცნობედად, რომლისა მოგვს-ლეობაცა გვანს წესნ, ზე მაშინ ანცა გვანო მან-წენდეს სტატია. — განუცხადესთ წა ამას თუდს ავტორს ანცა მალესტანისსიკი კანოკით გვანთ-ბოსი ვანა შმანდეს ეს უფალი ზე წა გვანო მაშინ ღიდის ქსეუთუილებით დაბეჭდვით ეს წანესუკის დექსებს, წა დექსებოც შიგადეთ ფარტით ამ ან-დოს დეგებში. საზოგადოებისათჳს, სურვილისამებრ ზედათა მისება უცნობედად კიდევამ განეს-

თანებთ რომ შნაგალი თსზულებს ჩინებული ვკაქნს
 ზედაქციაში, ამავე მიზეზით დაუბეჭდავი: მაგანც
 ტანზუთა ნების ან გვამდევს. —

— განუცხადებთ საუკარედთა ცნებების მიხედვით
 თა რომ ახალის-მსოფლის ნახევარი მიჯიდეუ კიდეუ ზე-
 ტანზუთაგან ჰ ნახევარსაც დღე-ღამესუ მოგვულის.

რედ.

ლექსები:

დიანას შეჯღაღი. ღაზმაძისა.

თ. ლექსანდრე ჭაჭაჭაძისა.

პროზა:

უსაბუთებლო ცბიერება. . თ. დ. ციციშვილისა.

პსალმთა და გელოგრაფიკა:

სიტყუა, ნაბჟანები კ ე ლ მ წ ი ჟ ი ს ი მ ზ ე-
კ ა ტ ო ღ ი ს ა გ ა ნ, მოსკოვის საკეთილ
შობილო წანამდგარეთადში, აგვისტოს 5, —
1858 წელსა.

გუდიანი ვაწესკვლავი და იმისი
ანა ღაღსა მოქმედება ქუჭუანაზე. ი. გ.

სხუა და სხუა ინბავი (ნახ. შერეე გვერდზე.)